

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/58/2025
Identifikačné číslo spisu:	5906200762
Dátum vydania rozhodnutia:	19.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5906200762.7

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ B. O. K., narodeného XX. M. XXXX, V. C., Q. A. XXXX/XX, 2/ M. A. K., narodeného XX. M. XXXX, J. X/X, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. ŠKERDA, s. r. o., Dolný Kubín, Radlinského 1727/49, IČO: 36 858 501, proti žalovaným 1/ B. K., narodenému XX. G. XXXX, C. XX, 2/ Z. K., narodenej XX. B. XXXX, C. XX, 3/ MUDr. Irena Uhrínová, spol. s r. o., Dolný Kubín, Aleja Slobody 2672, IČO: 36 428 574, zastúpenej M. B. F., narodeným XX. B. XXXX, V. C., M. XXXX/XX, 4/ M. B. K., narodenému XX. A. XXXX, C. XX, 5/ M. A. U., narodenej XX. B. XXXX, V. C., Q. A. XXXX/XX, žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ zastúpení JUDr. Jozefom Polákom, advokátom, Dolný Kubín, Aleja Slobody 50, IČO: 37 981 765, o uloženie povinnosti odovzdať kľúče od vstupnej brány, o uloženie povinnosti zdržať sa vytvárania prekážok znemožňujúcich výkon práv vyplývajúcich z vecného bremena, o uloženie povinnosti strpieť výkon práva prechodu, o zriadenie vecného bremena súdom, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. RK-4C/33/2006, o dovolaní žalobcov 1/, 2/ a o dovolaní žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. júna 2024 sp. zn. 11Co/22/2024, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalobcov 1/, 2/ o d m i e t a.
- II. Dovolanie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5 o d m i e t a.
- III. Žiadna zo strán n e m á p r á v o na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 4C/33/2006 - 2549 zo dňa 20. decembra 2022 v spojení s doplnujúcim rozsudkom č. k. RK-4C/33/2006 - 2686 zo dňa 12. októbra 2023, (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“ alebo „rozsudok súdu prvej inštancie“) zriadil v prospech vlastníkov garáže bez súpisného čísla postavenej na parcele KN-C č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoría, o výmere 26 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C. na Okresnom úrade Dolný Kubín, odbor katastrálny, právo zodpovedajúce vecnému bremenu pozostávajúce z práva prechádzať po častiach parciel, zapísaných na Okresnom úrade Dolný Kubín, odbor katastrálny pod č. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 248 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a

k. ú. V. C., č. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 727 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C. a č. KN-C XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C., vyznačených červenými bodkočiarkami na geometrickom pláne, vyhotovenom T. O. C., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18. augusta 2009 pod č. 4C-391-33/2006, úradne overenom Správou katastra Dolný Kubín dňa 26. augusta 2009, obsiahnutom v znaleckom posudku znalca z odboru geodézie a kartografie T. O. C. č. 23/2009 v spojení s jeho doplnením zo dňa 15. januára 2010, ktoré sú súčasťou rozsudku, a to jedným osobným motorovým vozidlom kedykoľvek s výnimkou doby od 7.00 hod. do 16.00 hod. počas nasledovných dní v kalendárnom týždni: pondelok, utorok, streda, štvrtok a piatok. Žalobcom 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť ako náhradu za zriadenie vecného bremena súdom žalovaným 1/, 2/ ako manželom sumu 1.037,76 eura, žalovanému 1/ sumu 616,41 eura, žalovanej 2/ sumu 616,41 eura, žalovanej 3/ sumu 1.278,40 eura, žalovanému 4/ sumu 1.037,76 eura a žalovanej 5/ sumu 1.037,76 eura, do troch dní (výrok I.). Výrokom II. zastavil konanie o uloženie povinnosti žalovaným 1/, 2/ odovzdať žalobcom kľúč od vstupnej brány nachádzajúcej sa na parcele KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 248 m², k. ú. V. C., výrokom III. zastavil konanie o uloženie povinnosti žalovaným 1/, 2/, 4/ a 5/ zdržať sa vytvárania prekážok znemožňujúcich výkon práv vyplývajúcich z vecného bremena na ploche zameranej geometrickým plánom vyhotoveným T. O. C., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18. augusta 2009 pod č. 4C-391-33/2006, úradne overeným Správou katastra Dolný Kubín dňa 26. augusta 2009, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku a vyznačenej červenou bodkočiarkou z pozemkov parc. KN-C č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoría o výmere 248 m², parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 727 m² a parc. KN-C č. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m² k. ú. V. C., vlastníkom a užívateľom parc. KN-C č. XXX/X - záhrady o výmere 1112 m² parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 26 m², parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 24 m², parc. KN-C č. XXX/X - záhrady o výmere 66 m² a parc. KN-C č. XXX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 366 m² a stavby garáže bez súpisného čísla postavené na parcele KN-C č. XXX/X k. ú. V. C.. Súd prvej inštancie výrokom IV. zastavil konanie o uloženie povinnosti žalovaným 1/, 2/ a 5/ strpieť zo strany vlastníkov a užívateľov parc. KN-C č. XXX/X - záhrady o výmere 1112 m², parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 26 m², parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 24 m², parc. KN-C č. XXX/X - záhrady o výmere 66 m² a parc. KN-C č. XXX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 366 m² a stavby garáže bez súpisného čísla postavené na parcele KN-C č. XXX/X k. ú. V. C. výkon práva prechodu pešo, príručnými vozíkmi, detskými kočíkmi, bicyklami, jednostopovými motorovými vozidlami, osobnými motorovými vozidlami, traktormi a nákladnými motorovými vozidlami cez pozemky parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 248 m², parc. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 727 m² a parc. KN-C č. XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m² k. ú. V. C. v rozsahu vyznačenom červenou bodkočiarkou na geometrickom pláne vyhotovenom T. O. C., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18. augusta 2009 pod č. 4C-391-33/2006, úradne overeným Správou katastra Dolný Kubín dňa 26. augusta 2009, ktorý je súčasťou rozsudku. Výrokom V. zrušil neodkladné opatrenie, nariadené uznesením Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006-1004 zo dňa 08. apríla 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co 312/2016-1097 zo dňa 13. júna 2016 v časti jeho výrokov II. a IV. Žalovaným 1/, 2/, 4/ a 5/ priznal voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60 %. Žalobcom 1/, 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/, 2/, 4/ a 5/ trovy konania spoločne a nerozdielne s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku rozhodnutím vydaným súdnym úradníkom. V pomere medzi žalobcami 1/, 2/ a žalovanou 3/ rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania (výrok VI.). Súd priznal štátu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 80 % voči žalobcom 1/, 2/, ktoré im uložil zaplatiť štátu spoločne a nerozdielne a v rozsahu 20 % voči žalovaným 1/ až 5/, ktoré im uložil zaplatiť štátu spoločne a nerozdielne. O výške náhrady trov konania štátu rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku rozhodnutím vydaným súdnym úradníkom (výrok VII.). Návrh žalobcov 1/, 2/ na prerušenie konania, doručený súdu dňa 30. novembra 2021, zamietol (výrok VIII.).

1.1. Vychádzajúc z ustanovenia § 854, § 134 ods. 1, 3 a 4, § 129 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) súd

prvej inštancie posudzoval splnenie podmienok zriadenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (právo cesty) a na základe skutkových okolností, zistených vykonaným dokazovaním konštatoval, že prvá podmienka zriadenia práva cesty, a to, že vlastník stavby nie je zároveň vlastníkom príľahlého pozemku v predmetnej veci splnená bola. Stavba garáže vo vlastníctve žalobcov 1/, 2/ je síce obklopená aj pozemkami v ich vlastníctve, avšak žalobcovia tvrdili, že nemajú možnosť dostať sa cez ne k verejnej komunikácii. Na druhej strane žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ to namietali a tvrdili, že žalobcovia takú možnosť majú, a to jednak cez pozemky vo vlastníctve žalobcu 1/ v ich spodnej časti vybudovaním prístupu priamo na verejnú komunikáciu cez oporný múr, resp. cez tieto pozemky vo vlastníctve žalobcu 1/ v ich hornej časti vybudovaním prístupu na verejnú komunikáciu. Súd zistil, že pozemky vo vlastníctve žalobcov v ich dolnej časti síce susedia s verejnou komunikáciou, avšak na hranici je vybudovaný oporný múr na účely spevnenia svahovitého terénu, ktorý múr je vybudovaný na pozemku vo vlastníctve Mesta V. C. a je v jeho vlastníctve. Súd prvej inštancie z okolností veci dospel k názoru, že aj druhá podmienka zriadenia práva cesty, a to že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, je splnená. Poukázal na to, že nemožnosť zabezpečenia prístupu vlastníka k stavbe inak bola v konaní preukázaná, a to nesúhlasným stanoviskom stavebného úradu, Mesta Dolný Kubín zo dňa 12. januára 2009 a nesúhlasným stanoviskom OR PZ Dolný Kubín, ODI zo dňa 12. novembra 2008 (aktualizované dňa 09. augusta 2019). K možnosti prístupu z garáže na verejnú komunikáciu z hornej časti pozemkov vo vlastníctve žalobcu 1/ mal súd za to, že ide o nové skutkové tvrdenia žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/; k tomu predložili len kópiu katastrálnej mapy, avšak neuviedli žiadne bližšie skutkové tvrdenia k zabezpečeniu tohto prístupu k verejnej komunikácii, ktorý bol žalobcami namietaný, okrem iného aj s poukazom na svahovitosť terénu, nepredložili k tomu žiadne iné dôkazy. Navyše z predloženej mapy č. l. 2515 je zrejmé, že pozemky vo vlastníctve žalobcu 1/ s verejnou komunikáciou priamo nesusedia, v susedstve sa nachádzajú ďalšie pozemky, pričom nebolo preukázané, že cez tieto pozemky je možné zabezpečiť prístup žalobcov z garáže na verejnú komunikáciu. Súd prvej inštancie dospel k názoru, že žalobcovia 1/, 2/ preukázali splnenie podmienky neexistencie iného prístupu z garáže v ich vlastníctve na verejnú komunikáciu, ako cez pozemky vo vlastníctve žalovaných. Vzhľadom na vykonané dokazovanie dospel súd prvej inštancie k názoru, že aj tretia podmienka zriadenia práva cesty, a to neexistencia okolností, ktoré zriadenie práva cesty vylučujú, v súdnej veci splnená bola. Zdôraznil, že zriadenie nevyhnutnej cesty predstavuje vážny zásah do práv vlastníka pozemku, preto je nevyhnutné porovnávať výhodu, ktorú cesta poskytuje vlastníkovi stavby, s ujmu, ktorá by vznikla jej zriadením vlastníkovi zaťaženého pozemku. Preto možno zriadiť právo cesty v rozsahu objektívne zabezpečujúcom riadne užívanie stavby, aj keď nepôjde o užívanie komfortné. V tomto prípade bola podľa názoru súdu relevantná námietka neprimeraného obmedzenia žalovaného 1/, ktorý prevádzkuje sklenárstvo a priestor na pozemku parc. č. CKN XXX/X medzi budovami využíva na účely uskladnenia materiálu, keďže priestor spoločného dvora parc. č. CKN XXX/X počas prevádzkových hodín mu to neumožňuje, a preto bolo potrebné upraviť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska, tak aby v dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva žalovaného 1/, t. j. od 7.00 hod. do 16.00 hod., bolo právo cesty vylúčené. V rámci uvedeného časového intervalu má žalovaný 1/ rade vytvorený neobmedzený priestor ukladať si materiál medzi budovami, t. j. aj v priestore cesty, avšak mimo jeho rámec musí zabezpečiť, že prechod medzi budovami bude voľný, nakoľko materiál môže byť uskladnený už aj pred budovou prevádzky bez hrozby vzniku škody, keďže areál bude uzavretý, neprístupný verejnosti. Podľa názoru súdu nepostačuje na kompenzovanie ujmy žalovaného 1/ primeraná odplata za zriadenie práva cesty, nakoľko ide o obmedzenie závažné, bolo potrebné kompenzovať to určitým diskomfortom pre vlastníkov garáže, ktorý však nie je v rozpore so samotným užívaním stavby garáže, a to parkovanie osobného motorového vozidla, keď podľa názoru súdu takýmto spôsobom možno užívanie garáže plnohodnotne zabezpečiť. Poukázal na to, že ide o zriadenie vecného bremena - práva cesty pre vlastníkov garáže, ktorá je určená na parkovanie jedného motorového vozidla, čo bolo v konaní nesporné, preto vymedzil rozsah vecného bremena aj týmto smerom, tzn. je možné prechádzať po ceste do garáže a z garáže cez pozemky žalovaných len jedným osobným motorovým vozidlom, ktoré v garáži bude parkovať, čím dôjde k riadnemu a účelnému využitiu tejto stavby. Ďalšie osobné motorové vozidlá tam prechádzať nemôžu, t. j. na účely zaparkovania na pozemku vo vlastníctve žalobcov či v prístrešku, pokiaľ v garáži už bude osobné motorové vozidlo zaparkované - v takom prípade nie je prípustný prechod po ceste ďalším osobným motorovým vozidlom. V rozsudku nie je stanovené konkrétne motorové vozidlo, ktorého prechod bude možný, nakoľko podľa názoru súdu nie je relevantné, aké

konkrétne osobné motorové vozidlo bude v garáži parkovať. Príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá povolené nie sú, jednalo by sa o neprimerané obmedzenie pozemkov vo vlastníctve žalovaných. Hoci aj tieto veci možno v garáži uskladniť, nepredstavujú riadne naplnenie účelu užívania tejto stavby. Okrem toho vzhľadom na rozmery týchto vecí a rozmery prístupu, ktorým žalobcovia 1/, 2/ disponujú v opornom múre (spodná časť pozemkov vo vlastníctve žalobcu 1/), prístup nepochybne pre príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá možno zabezpečiť cez existujúci vstup v opornom múre s drobnými stavebnými úpravami (napr. vybudovanie koľajničiek na schodisku). Súd prvej inštancie poukázal na to, že pri kolízii dvoch práv je potrebné vždy hľadať určitú rovnováhu; s tým, že takto upravený rozsah a obsah vecného bremena rovnováhu týchto dvoch práv zaručuje. Súd sa vysporiadal s námietkou žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/, ktorí poukazovali na skutočnosť, že v zmluvách, ktorými nadobúdali žalobcovia 1/, 2/, resp. ich právni predchodcovia pozemky, v dohodnutej nižšej kúpnej cene za tieto pozemky je zohľadnené vybudovanie vlastného prístupu cez tieto pozemky z garáže k verejnej komunikácii, jedná sa o akúsi kompenzáciu, tak, že toto tvrdenie nie je ničím podložené, sa preto ho považoval za vykonštruované a účelové. Vo zvyšku žalobu žalobcov doplniacim rozsudkom zo dňa 12. októbra 2023 zamietol.

1.2. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie žalobcov 1/, 2/ a odvolanie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ rozsudkom sp. zn. 11Co/22/2024- 2737 zo dňa 11. júna 2024 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom vo výroku I. zmenil tak, že zriadil v prospech vlastníkov garáže bez súpisného čísla postavenej na parcele KN-C č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 26 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C. na Okresnom úrade Dolný Kubín, odbor katastrálny, právo zodpovedajúce vecnému bremenu pozostávajúce z práva prechádzať po častiach parciel zapísaných na Okresnom úrade Dolný Kubín, odbor katastrálny pod č. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C., č. KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C. a č. KN-C XXX/X - ostatné plochy o výmere 741 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C.Í., vyznačených červenými bodkočiarkami na označenom geometrickom pláne, vyhotovenom T.. O. C., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18. augusta 2009 pod č. 4C-391-33/2006, úradne overenom Správou katastra Dolný Kubín dňa 26. augusta 2009 obsiahnutom v znaleckom posudku znalca z odboru geodézia a kartografia T.. O. C. č. 23/2009 v spojení s jeho doplnením zo dňa 15. januára 2010, ktoré sú súčasťou tohto rozsudku, a to jedným osobným motorovým vozidlom kedykoľvek s výnimkou doby od 7.00 hod. do 16.00 hod. počas pracovných dní v kalendárnom týždni: pondelok, utorok, streda, štvrtok a piatok. Žalobcom 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť ako náhradu za zriadenie označeného vecného bremena súdom žalovanému 1/ a žalovanej 2/ ako manželom sumu 1.037,76 eura, žalovanému 1/ sumu 616,41 eura, žalovanej 2/ sumu 616,41 eura, žalovanej 3/ sumu 1.278,40 eura, žalovanému 4/ sumu 1.037,76 eura a žalovanej 5/ sumu 1.037,76 eura, a to všetko do troch dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku. V ostatnej časti uplatneného nároku žalobcov 1/, 2/ na zriadenie vecného bremena žalobu zamietol (výrok I.). Výrokom II. rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom vo výroku V. potvrdil (výrok II.). Odvolanie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie odmietol (výrok III.). Rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom vo výrokoch VI. a VII. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobcov 1/, 2/ je čiastočne dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v dôsledku čiastočne nesprávneho posúdenia vecí pri viazanosti skutkovým stavom tak ho zistil súd prvej inštancie nie je možné potvrdiť a ani zrušiť. Odvolanie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ proti výroku I. odvolací súd za dôvodné nepovažoval. Odvolanie žalobcov 1/, 2/ proti výroku V. odvolací súd nepovažoval za dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V. potvrdil. Preskúmaním závislých výrokov, a to výrokov VI. a VII., ktoré boli napadnuté aj odvolaním obidvoch strán sporu, odvolací súd postupom v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec v tejto časti vrátil súdu prvej

inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd postupom v zmysle § 386 písm. d) CSP odmietol z dôvodu, že odvolanie nespĺňalo náležitosti riadneho odvolania, keď vo vzťahu k týmto výrokom neobsahovalo žiadne odvolacie dôvody.

2.2. Na základe podaného odvolania žalobcov 1/, 2/ a žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ voči výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vo veci na základe vykonaného dokazovania skonštatoval skutkový stav veci správne, pričom odvolací súd v zmysle § 383 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Odvolatelia neuviedli žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé, a to s výnimkou odvolacej námietky žalobcov 1/, 2/vzťahu k rozsahu zriadenia vecného bremena aj počas pracovných dní, ktoré sú dňami pracovného pokoja, privodiť zmenu či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, nežiadali ani doplniť dokazovanie za podmienok stanovených ustanovením § 384 ods. 2 a 3 CSP o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré nemohli byť bez ich viny prezentované v prvoinštančnom konaní. Odvolací súd preto pri rozhodovaní vychádzal zo súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, pričom neboli naplnené procesné predpoklady dopĺňovať dokazovanie, prípadne nariaďovať odvolacie pojednávanie zo strany odvolacieho súdu (§ 383, § 384 ods. 1, 2 a 3 v spojení s ustanovením § 366 CSP).

2.3. Odvolací súd poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, z ktorého je zrejmé vykonanie dokazovania, okrem iného aj výsluchom žalovaného 1/. Z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ vyjadrili nesúhlas s uplatneným nárokom žalobcov, pričom okrem iného ich obrana spočívala v poukaze na neprimerané obmedzenie vlastníckeho práva žalovaných v porovnaní s výhodou pre žalobcov osobitne s prihliadnutím ku skutočnosti výkonu podnikateľskej činnosti žalovaným 1/ na predmetných pozemkoch. Je teda zrejmé, že súd prvej inštancie rozhodoval na základe zisteného skutkového stavu v čase vyhlásenia rozhodnutia súdu dňa 20. decembra 2022. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je nepochybne zrejmé, že práve táto okolnosť viedla súd k zriadeniu práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu v rozsahu, ako to určil súd prvej inštancie vo výroku rozsudku (bod 25. rozhodnutia súdu prvej inštancie). Správne súd prvej inštancie dospel k záveru, že bolo potrebné upraviť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska tak, aby v dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva žalovaného 1/ bolo právo cesty vylúčené. V tomto smere odvolací súd uviedol, že aj z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nepochybne vyplýva, že súd prvej inštancie mienil obmedziť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska viažúci sa k dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva, avšak dostatočne nezohľadnil skutočnosť, že toto obmedzenie sa nemá týkať aj kalendárnych dní spadajúcich do pracovných dní, t. j. pondelok až piatok v prípade, že na tieto dni prípadne štátny sviatok, resp. deň pracovného voľna. Z týchto dôvodov preto odvolací súd aj zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že časové obmedzenie od 7:00 hodiny do 16:00 hodiny sa vzťahuje len na pracovné dni.

2.4. Za dôvodnú nepovažoval odvoláciu námietku žalobcov vo vzťahu zriadenia práva prechodu jedným osobným motorovým vozidlom. Súd prvej inštancie správne prihliadol na tú skutočnosť, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zriadenia práva zodpovedajúce vecnému bremenu v prospech vlastníkov garáže a súd správne po tom, čo dospel k názoru, že sú vo veci splnené zákonné podmienky pre zriadenie práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu, ktoré pozostáva z práva prechodu cez pozemky v podielovom spoluvlastníctve žalovaných osobným motorovým vozidlom, zároveň správne prihliadol k potrebe minimalizovať obmedzenie podielových spoluvlastníkov pri výkone ich vlastníckeho práva a správne z dôvodu, že garáž vo vlastníctve žalobcov je určená na parkovanie jedného motorového vozidla, zriadil právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré pozostáva z práva prechádzať po sporných nehnuteľnostiach jedným osobným motorovým vozidlom. Súdom nebolo zriadené právo vecného bremena vo vzťahu k iným nehnuteľnostiam ako práve ku garáži vo vlastníctve žalobcov, preto sú bez právneho významu argumenty žalobcov v podanom odvolaní o tom, že jedno vozidlo možno odparkovať v garáži, ďalšie vozidlo pred garážou za účelom vykonania svojpomocnej opravy a podobne. Za dôvodnú nemal ani odvoláciu námietku žalobcov, namietajúcu obmedzenie súdom zriadeného vecného bremena oproti žalobnému petitu aj čo do foriem prechodu, resp. prejazdu, s poukazom na to, že hoci žalobcovia aktuálne nevlastnia jednostopové motorové vozidlá a ani v blízkej budúcnosti

neplánujú ich kúpu, požadovaným vecným bremenom sledujú trvalé vyriešenie zabezpečenia prejazdu ku garáži, aj do budúcnosti. Súd prvej inštancie sa podľa názoru odvolacieho súdu správne vysporiadal aj s touto časťou návrhu, pričom odvolací súd sa stotožnil s jeho záverom, že by sa jednalo o neprimerané obmedzenie vlastníkov pozemkov, pričom prihliadal na to, že tieto nepredstavujú riadne naplnenie účelu užívania stavby - garáže. Zdôraznil nevyhnutnosť určitého diskomfortu aj vo vzťahu k žalobcom, majúci na zreteli aj skutočnosť, že žalobcami, resp. žalobcom 2/ bola postavená garáž bez náležitého zabezpečenia prízjazdovej cesty ku garáži, a aj preto nemožno terajších vlastníkov nehnuteľností, po ktorých súd zriadil právo prechodu, obmedzovať v neprimeranej miere, keď, a to aj s prihliadnutím na existujúci vstup v opornom múre, je možné aj podľa názoru odvolacieho súdu s drobnými úpravami zabezpečiť prístup pre jednotopové vozidlá (ktorými však v súčasnosti žalobcovia ani žiadnym spôsobom nedisponujú a podľa vyjadrenia žalobcov ani nemienia v blízkej budúcnosti disponovať) alebo príručnými vozíkmi, pričom ani z vyjadrení žalobcov nie je zrejmé, či takéto príručné vozíky majú vo svojom vlastníctve, či nimi disponujú, resp. či takéto aj vôbec používajú. Je na rozhodnutí žalobcov, či vôbec a ak áno, akým spôsobom budú používať prípadne príručné vozíky, resp. jednotopové motorové vozidlá s prihliadnutím na skutočnosť, že stavbu - garáž majú postavenú bez toho, aby mali zabezpečenú prístupovú cestu k tejto stavbe, pričom bolo na rozhodnutí žalobcu 2/, či takúto stavbu postaví. Odvolací súd posudzujúc odvolacie námietky žalobcov, dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým súd výrokom I. zriadil v prospech vlastníkov garáže právo vecného bremena pozostávajúceho z práva prechádzať po vyznačených parcelách jedným osobným motorovým vozidlom v časovom vymedzení, s výnimkou doby od 7:00 hodiny do 16:00 hodiny, avšak nie počas kalendárnych dní pondelok až piatok, ale počas pracovných dní pondelok až piatok, v ktorej časti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie aj zmenil, je vecne správny a správne potom súd prvej inštancie dopĺňujúcim rozsudkom v ostatnej časti uplatneného nároku žalobu zamietol.

2.5. Pokiaľ súd prvej inštancie rozsudkom výrokom I. zároveň uložil povinnosť žalobcom 1/, 2/ náhradu za zriadenie označeného vecného bremena súdom žalovaným, odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že odvolacie námietky žalobcov k určeniu výšky náhrady dôvodné nie sú. Určenie výšky náhrady za zriadenie vecného bremena je výsledkom posúdenia individuálnych okolností v prejednávanej veci, pričom určenie náhrady za zriadenie vecného bremena je odbornou znaleckou otázkou. Súd prvej inštancie správne pri určení výšky náhrady za zriadenie vecného bremena vychádzal z vypracovaného znaleckého posudku súdnej znalkyne T.. C. v spojení s doplnením tohto posudku, pričom z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nepochybne vyplýva (bod 35.), že súd dospel na základe vykonaného dokazovania k názoru, že v danom prípade sa jedná o obmedzenie vlastníckeho práva žalovaných v nezanedbateľnom rozsahu, čomu zodpovedá aj výška náhrady za toto obmedzenie. Odvolací súd považuje za nedôvodnú odvolaciu námietku žalobcov, ktorou namietajú výšku určenej náhrady za zriadenie vecného bremena a domáhajú sa „redukcie“ výšky náhrady s prihliadnutím na rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým určil rozsah zriadeného vecného bremena práva prechodu jedným osobným motorovým vozidlom s prihliadnutím aj na časové obdobie, počas ktorého žalobcovia sú vylúčení z možnosti prejazdu osobným motorovým vozidlom (prevádzkové hodiny prevádzky v rámci podnikateľskej činnosti žalovaného 1/). Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je nepochybné, že súd považoval súdom zriadené právo vecného bremena výrokom I. za obmedzenie vlastníckeho práva žalovaných v nezanedbateľnom rozsahu, s ktorým vyhodnotením sa v plnom rozsahu stotožňuje aj odvolací súd. Práve z týchto dôvodov, aj podľa názoru odvolacieho súdu, berúc do úvahy, že súd určil výšku náhrady za zriadenie vecného bremena v súlade s výsledkami znaleckého dokazovania, berúc do úvahy, že určenie náhrady za zriadenie vecného bremena je odbornou znaleckou otázkou a súd nemôže nahradiť názor znalca vlastným názorom a na základe toho vykonať samostatne výpočet hodnoty zriadenia vecného bremena (viď. rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/1/2022, 7Cdo/257/2021), a berúc do úvahy aj okolnosť, že sa jedná o jednorazovú odplatu, zároveň berúc do úvahy aj okolnosť, že sa jedná o obmedzenie časovo neobmedzené, keďže právo vecného bremena bolo zriadené v prospech vlastníkov stavby, t. j. in rem, nie v prospech konkrétnych osôb, t. j. in personam a toto obmedzenie je trvalé, odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky žalobcov vo vzťahu k určenej výške náhrady za zriadenie vecného bremena za nedôvodné.

2.6. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcov proti dopĺňujúcemu rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom

žalobcovia uviedli rovnaké dôvody ako dôvody odvolania vo vzťahu k rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 20. decembra 2022, odvolací súd poukázal na predchádzajúce odôvodnenie. K argumentácii, že žalobca 1/ sa vo svojej takmer 30-ročnej právnickej praxi, resp. za obdobie od 01. januára 2008, kedy bol novelizáciou Občiansky zákonník doplnený o § 151o ods. 3 umožňujúcou súdu konštitutívne zriadenie vecného bremena, sa nestretol s tým, aby súd pri zriaďovaní vecného bremena prístupu k stavbe stanovoval časové obmedzenie, odvolací súd uviedol, že takúto námietku za dôvodnú nepovažuje, keďže sú známe viaceré rozhodnutia súdov, kde je rozhodnutím súdu zriadené vecné bremeno aj s časovým obmedzením. Zdôraznil, že nútené obmedzenie vlastníckeho práva (vrátane zriadenia práva vecného bremena) je možné iba v nevyhnutnej miere, pričom súd pri rozhodovaní o rozsahu zriadenia práva vecného bremena je povinný rozhodovať na základe zisteného skutkového stavu. Správne preto súd prvej inštancie s prihliadnutím na zistený skutkový stav pristúpil aj k časovému obmedzeniu, ktoré odvolací súd korigoval zmeňujúcim rozsudkom výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie. Rovnako nie je dôvodná námietka žalobcov poukazujúca na odstup času od vyhlásenia rozsudku do vyhlásenia doplnujúceho rozsudku s poukazom na to, že žalobca nebol v tomto období svedkom toho, aby v mieste prejazdu bol uskladnený nejaký materiál takým spôsobom, že by tento zabraňoval v možnosti prejazdu vozidlom, keďže uvedená skutočnosť, ktorá však nebola ani predmetom dokazovania, je bez právneho významu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Pokiaľ žalobcovia ďalej v odvolaní uvádzali možnosť vzniku problémov, ktoré môže spôsobiť súdom stanovené obmedzenie vlastníkov garáže (napr. odťah vozidla do servisu), odvolací súd uvádza, že súdne rozhodnutie nemôže obsiahnuť všetky prípadné životné skutočnosti a všetky životné situácie, ktoré môžu, ale nemusia v budúcnosti nastať. Rovnako vo vzťahu k rozhodnutiu súdu vo veci nemá právny význam tvrdená animozita žalovaného 1/ voči žalobcovi 1/.

2.7. Vo vzťahu k odvolaniu žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ proti výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd dospel k záveru, že odvolacie námietky žalovaných dôvodné nie sú. Pokiaľ žalovaní namietali nesprávne právne posúdenie veci, nesprávnu interpretáciu § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, odvolací súd preskúmaním veci dospel k názoru, že táto odvolacia námietka žalovaných dôvodná nie je. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia náležite uviedol zistený skutkový stav, vysporiadal sa s tým, že v súdnej veci sú splnené všetky podmienky pre zriadenie vecného bremena - právo cesty, keď dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že žalobcovia ako vlastníci stavby - garáže, nie sú zároveň vlastníkmi príslušného pozemku, ktorý záver súdu prvej inštancie s prihliadnutím na vykonané dokazovanie je vecne správny. Rovnako sa súd prvej inštancie správne zaoberal splnením druhej podmienky pre zriadenie práva cesty, ktorou je okolnosť, že vlastník nemôže zabezpečiť prístup k stavbe inak, pričom v odôvodnení rozhodnutia poukázal aj na zistený skutkový stav, z ktorého vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že žalobcovia ako vlastníci garáže si nemôžu zabezpečiť prístup ku garáži inak. V tomto smere odvolací súd v celom rozsahu poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v bode 21. a v bode 22. Nie je dôvodná odvolacia námietka žalovaných, že prístup je možné zabezpečiť rozšírením existujúceho vstupu v opornom múre so stavebnými úpravami, ktoré by boli vo výške cca. 25.000 eur. V tomto smere neobstojí ani námietka žalovaných, ktorú uvádzali aj v konaní pred súdom prvej inštancie, že žalobcovia mali povinnosť predložiť príslušnému dopravnému inšpektorátu technickú dokumentáciu - projekt na technické riešenie príjazdovej cesty na schválenie, čo však neurobili, keď z nesúhlasného stanoviska Mesta V. C., ktorý je zároveň stavebným úradom, zo dňa 12. januára 2009 jednoznačne vyplýva, že Mesto V. C., ako vlastník oporného múru, aj ako stavebný úrad, nesúhlasí s akýmkoľvek zasahovaním do oporného múru z dôvodu zachovania statiky oporného múru. Preto aj vypracovanie prípadnej technickej dokumentácie - projektovej dokumentácie a jej predloženie OP PZ Dolný Kubín ODI by bolo bez významu. S prihliadnutím na vyššie uvedené je preto námietka žalovaných, že technická možnosť bola preukázaná nielen stanoviskom dopravného projektanta T. M., ale aj znalcom T. Z. O., ktorý túto možnosť pripustil v odbornom posudku č. 1/2009, ktorý je súčasťou spisu, bez právneho významu na posúdenie uplatneného nároku žalobcov. Pokiaľ žalovaní v podanom odvolaní namietali, že súd bezdôvodne neuveril obrane žalovaných, ktorí poukazovali na to, že pozemky parc. č. XXX/X, parc. č. XXX/X a parc. č. XXX/X boli kupované za nižšiu kúpnu cenu, ktorá zohľadňovala vybudovanie vlastného prístupu cez tieto pozemky z garáže k verejnej komunikácii, odvolací súd uvádza, že pre právne posúdenie veci je táto námietka žalovaných právne bezvýznamná, pričom súd prvej inštancie sa s touto

námietkou žalovaných vznesenou v konaní pred súdom prvej inštancie náležite vysporiadal v bodoch 32. a 33. odôvodnenia rozsudku, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje aj odvolací súd. Odvolací súd tiež považuje za nedôvodnú námietku žalovaných, ktorí poukazujú, že z fotodokumentácie, ktorú predložil žalobca 1/, je možné zistiť, že vlastníkom pozemku KNC parc. č. XXX/X je M. C. a B. C., ktorí vlastnia tento pozemok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov a cez ktorý majú dlhodobo vybudovanú príjazdovú cestu do dvora, ktorá skutočnosť má podľa žalovaných preukazovať technickú a právnu možnosť vybudovania rozšíreného príjazdu k spornej garáži v rovnakom rozsahu. Odvolací súd uviedol, že sa jednak jedná o neprípustnú novotu v odvolacom konaní a zároveň zdôraznil, že predmetom súdneho konania nebol prístup do nehnuteľnosti vo vlastníctve manželov C., predmetom súdneho konania a aj dokazovania bol nárok uplatnený žalobcami a súd vo veci rozhodol na základe zisteného skutkového stavu vo vzťahu k predmetu konania. Rovnako nemožno sa stotožniť s odvolacou námietkou žalovaných, že zriadenie vecného bremena v prospech žalobcov by viedlo k porušeniu spravodlivého pomeru medzi výhodou, ktorá cesta poskytuje vlastníkom garáže a ujmou, ktorá by vznikla zriadením cesty pre vlastníkov zaťažených nehnuteľnosťami, a to evidentne v prospech žalobcov, keďže súd zriadil vecné bremeno v nevyhnutnom rozsahu tak, aby tento rozsah zabezpečoval riadne užívanie stavby - garáže vo vlastníctve žalobcov, a to aj s časovým obmedzením, berúc do úvahy podnikateľskú činnosť žalovaného 1/. Za nedôvodnú tiež považuje odvolací súd námietku žalovaných, že súd nebral ohľad na skutkovú okolnosť a síce, že žalobca 2/ žije a pracuje v J., pretože v predmetnej veci bolo zriadené právo zodpovedajúce vecnému bremenu in rem, t. j. v prospech vlastníkov stavby, a keďže žalobca 2/ je podielovým spoluvlastníkom stavby, z dôvodu splnenia podmienok aktívnej vecnej legitimácie v predmetnom spore správne spolu so žalobcom 1/ podal predmetnú žalobu. Rovnako neobstojí odvolacia námietka o výkladových problémoch výroku rozsudku súdu prvej inštancie z dôvodov, že vecné bremeno bolo zriadené vo vzťahu k stavbe - garáži jedným osobným motorovým vozidlom. Za nedôvodnú odvolací súd považuje aj námietku v podanom odvolaní, že žalobca 1/neosvedčil potrebu zriadiť vecné bremeno, pretože pre neho nie je potrebné zriaďovať prístup ku garáži po pozemkoch žalovaných, nakoľko túto garáž vôbec nevyužíva. K možnosti prístupu z hornej časti pozemkov vo vlastníctve žalobcu 1/, súd prvej inštancie správne konštatoval, že nebolo preukázané, že cez tieto pozemky je možné zabezpečiť prístup žalobcov z garáže na verejnú komunikáciu. Prístup ku garáži žalobcovia nemôžu realizovať cez iné svoje príľahlé pozemky, keďže tieto nesusedia priamo s verejnou komunikáciou. S prihliadnutím už na vyššie uvedené teda odvolací súd záverom konštatuje, že odvolacie námietky žalovaných vo vzťahu k výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie dôvodné nie sú. Pokiaľ žalovaní v závere odvolania uviedli, že odvolanie odôvodňujú tým, že pre vydanie napadnutého rozhodnutia neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany, alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím sú založené odvolacie dôvody v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f) a h) CSP, odvolací súd uvádza, že žalovaní v závere odvolania citovali zákonné ustanovenie § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g) a h) CSP, avšak okrem citovania ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g) a h) CSP bližšie, nad rámec už vyššie uvedených odvolacích dôvodov, žiadnym spôsobom tieto nekonkretizovali. Preto odvolací súd sa takto všeobecne uvádzanými odvolacími dôvodmi zo strany žalovaných ani nemohol zaoberať a ich preskúmať pre ich neurčitosť.

2.8. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcov 1/, 2/ voči výroku V. rozsudku súdu prvej inštancie mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 335 ods. 3 CSP z dôvodu, že konanie vo veci samej v časti uplatnených nárokov žalobcov pod bodom II., III. a IV. bolo zastavené na základe čiastočného späťvzťahu žaloby s prihliadnutím na rozhodnutie vo veci samej, ktorým súd zriadil vecné bremeno práva cesty a zároveň upravil jeho rozsah v nadväznosti na otváracie hodiny prevádzky sklenárstva žalovaného 1/. Odvolaciemu súdu je zrejmé, že žalobcovia podali odvolanie proti tomuto výroku z opatrnosti, poukazujúc na to, že v prípade, že by žalovaní nepodali odvolanie proti výroku I.,

výrok V. by mohol nadobudnúť právoplatnosť, avšak ani túto odvoláciu námietku nemožno považovať za dôvodnú vzhľadom k tomu, že samotný žalobcovia podali odvolanie proti výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd odvolanie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie odmietol postupom v zmysle § 386 písm. d) CSP z dôvodu, že odvolanie v tejto časti nemá náležitosti podľa § 363 CSP.

2.9. Vo vzťahu k výrokom VI., ktorým súd prvej inštancie rozhodoval o náhrade trov konania a výrokom VII., ktorým súd rozhodoval o nároku štátu na náhradu trov konania, dospel odvolací súd k záveru, že je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch VI., ktorým rozhodoval o náhrade trov konania strán sporu a výroku VII., ktorým rozhodoval o náhrade trov štátu zrušiť a v tejto časti vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s poukazom na tú skutočnosť, že predmetom žalobného návrhu boli podľa žaloby žalobcov viaceré samostatne uplatniteľné nároky. V prípade, ak strana v jednej žalobe uplatní niekoľko samostatných nárokov, pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd postupuje podľa zásad pre priznanie náhrady trov konania pri každom nároku samostatne, a teda o nároku na náhradu trov konania je potrebné rozhodnúť samostatnými výrokmi v tej ktorej veci. V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/11/2011 zo dňa 11. októbra 2012. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie vysporiadať sa aj s prípadnou existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. Keďže odvolací súd z týchto dôvodov zrušil výrok VI. rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania vo vzťahu k stranám sporu, bolo potrebné zároveň zrušiť aj výrok VII. rozsudku, ktorým súd rozhodoval o náhrade trov štátu. Súd prvej inštancie zároveň v novom rozhodnutí rozhodne o nároku na náhradu trov celého konania.

3. Proti výroku I. rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/, 2/ dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovali z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP; navrhli, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Alternatívne navrhli s poukazom na § 449 ods. 3 CSP, aby dovolací zmenil výrok I. rozsudku odvolacieho súdu tak, že zriaďuje v prospech vlastníkov garáže bez súpisného čísla postavenej na parcele KN-C č. XXX/X k. ú. V. C. práva zodpovedajúceho vecnému bremenu pozostávajúceho z práva prechádzať po častiach parciel KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m², KN-C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m² a KN-C č. XXX/X ostatné plochy o výmere 741 m² katastrálne územie V. C. na žalovaných, vyznačených červenými bodkočiarkami na geometrickom pláne vyhotovenom T.. O. C., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18. augusta 2009 pod č. 4C-391/33/2006, úradne overenom Správou katastra Dolný Kubín dňa 26. augusta 2009 tvoriacom neoddeliteľnú súčasť rozsudku ďalej len „zaťažené nehnuteľnosťmi“), a to príručnými vozíkmi, jednostopovými motorovými vozidlami a osobnými motorovými vozidlami a uložil žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť ako náhradu za zriadenie vecného bremena žalovaným 1/ a 2/ ako manželom spoločne 1.037,75 eura, žalovanému 1/ 616,45 eura, žalovanej 2/ 616,45 eura, žalovanej 3/ 1.278,24 eura, žalovanému 4/ 1.037,75 eura a žalovanej 5/ 1037,75 eura do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

3.1. Žalobcovia 1/,2/ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietali, že v danej veci vydané prvostupňové rozhodnutie, ktoré bolo zo strany odvolacieho súdu v odvolaní napadnutej časti zmenené len nepatrne, bolo pre žalobcov prekvapivým v tej jeho časti, v ktorej súd obmedzil rozsah zriaďovaného vecného bremena časovo aj čo do prostriedkov prejazdu (prechodu). Neočakávali totiž, že v situácii existencie základu uplatneného nároku je vôbec možné a prípustné obmedzenie vecného bremena dokonca z dvoch rozdielnych hľadísk (časové obmedzenie a súčasne aj obmedzenie z hľadiska dopravných prostriedkov za situácie, že všetky žalobcami požadované dopravné prostriedky sú spôsobilé pre parkovanie v predmetnej garáži) a už vôbec nie z dôvodu, pre ktorý k tomu došlo, a to nielen pre jeho dočasný charakter (súvisiacim výlučne s realizáciou podnikateľskej činnosti žalovaného 1/), ale aj fakticky neexistujúceho, ktorý dôvod bol žalovaným 1/ a jeho zástupcom len tvrdý v rámci ich skutkových tvrdení, a ktorý bol súčasne zo strany žalobcov účinne popretý. Žalobcovia v odvolaní poukázali a zdôraznili faktický charakter a stav vecným bremenom dotknutých nehnuteľností žalovaných, na ktorých v takmer celej dĺžke, ktorá pôvodne bola spevnená len štrkom, došlo v priebehu

tohto sporu (v r. 2020) k vybudovaniu kvalitnej betónovej cesty, poukázali na funkčné usporiadanie stavieb na pozemkoch žalovaných, čo samo osebe vylučuje reálnosť uskladňovania materiálu počas prevádzkových hodín sklenárstva z dôvodov podrobne uvádzaných v odvolaní), čo žalobcovia ešte predtým dokladovali aj fotodokumentáciou a tieto nimi uvádzané skutočnosti, na ktoré žalobcovia opakovane poukazovali aj v priebehu prvostupňového konania, neboli zo strany žalovaných účinne popreté. K tejto argumentácii žalobcov sa odvolací súd vyjadril v bode 20.2. odôvodnenia. K záverom odvolacieho súdu žalobcovia zdôrazňujú, že na pojednávaní 21. novembra 2022 nedošlo k žiadnym výsluchom, tobôž nie k výsluchu žalovaného 1/; na danom pojednávaní odzneli výlučne vyjadrenia prítomných strán sporu obsahujúce aj skutkové tvrdenia. Ak mal mať potom odvolací súd v súvislosti s odvolacími námietkami žalobcov preukázanú ich nedôvodnosť, teda zrejmosť toho, prečo prvostupňový súd pristúpil z časového hľadiska k obmedzeniu vecného bremena, keď v danej súvislosti sa konkrétnejšie odvolával ako na dôkaz „len“ na výpoveď žalovaného 1/ na pojednávaní 21. novembra 2022, ktorý dôkazný prostriedok na uvádzanom pojednávaní ani vykonaný nebol, došlo týmto spôsobom k závažnému porušeniu práva na spravodlivý proces spočívajúcim v odvolávaní sa pri svojich záveroch na neexistujúci dôkaz. Zo zápisnice o pojednávaní z 21. novembra 2022 ohľadne žalovaného 1/ explicitne vyplýva, že jeho slová sú v zápisnici uvádzané ako reakcia, v ktorej uviedol, že „... v prípade, že by bolo zriadené vecné bremeno na tento pozemok, jednalo by sa o obmedzenie jeho využívania z môjho pohľadu 100%, lebo na tomto pozemku, ako to je zakreslené, by som nemohol mať nič uskladnené a nemohol by som ho 100% využívať ... Zakreslená cesta by musela zostať voľná a nemohol by som si tam uskladniť materiál, nemohlo by sa tam ani parkovať“. Pozemok tiež využíva vlastníčka nehnuteľnosti na prístup ku svojej nehnuteľnosti. Tvrdenia žalobcu nepovažujem za adekvátne.“ Okrem tohto vyjadrenia sa v danej zápisnici nachádza ešte jedno vyjadrenie žalovaného 1/ v ktorom sa vyjadruje k „materiálu“, kde uviedol, že „žalobca posielal súdu fotky, že nemôže prejsť cez túto asfaltovú cestu, keď som tam mal rozložený materiál“. Na vysvetlenie k tomu druhému tvrdeniu žalobcovia uvádzajú, že sa týkalo stavu ešte pred vybudovaním terajšej betónovej cesty žalovaným 1/ v druhej polovici r. 2020. Z hľadiska dôkazov je potrebné rozlišovať medzi skutkovými tvrdeniami, ktoré môžu preukazovať určité skutočnosti inak zistiteľné z vykonávania nejakých dôkazov, a ktoré týmto spôsobom môžu byť preukázané len v prípade, že ide o nesporné skutkové tvrdenia, t. j. také, ktoré neboli druhou stranou sporu účinne popreté (§ 150 a § 151 CSP). Dôkaz výsluchom strany sporu predstavuje svojou povahou výnimočný dôkaz, pre vykonanie ktorého musia byť splnené predpoklady vyplývajúce z § 195 ods. 1 CSP, konkrétne predpoklad, že určité tvrdené skutočnosti nemožno preukázať inak (napr. nespornými skutkovými tvrdeniami, alebo nejakým iným dôkazom) a jeho vykonaniu samozrejme musí predchádzať nielen označenie, že ide o výsluch aj jemu zodpovedajúce procesné poučenie. K ničomu takému na pojednávaní 21. novembra 2022 nedošlo, nehovoriac o tom, že úplne mimo kontextu, v rozpore so zásadami logiky a procesne nesprávne odvolací súd vyhodnotil v kontexte tvrdení žalovaného 1/ to, ako na ne následne reagoval žalobca 1/. Opäť odvolací súd (nevedno prečo) tvrdí, že sa oboznámil s výpoveďou žalobcu 1/ na pojednávaní 21. novembra 2022, hoci dôkaz výpoveďou žalobcu na uvedenom pojednávaní, rovnako ako v prípade žalovaného 1/ robený nebol. Žalobca 1/ totiž rovnako prednášal len svoje skutkové tvrdenia ako reakciu na tvrdenia žalovaného 1/, ktorými skutkové tvrdenia žalovaného 1/ popieral. Navyše ako by súd nechcel pochopiť tieto tvrdenia žalobcu 1/ a doslova ich „kriviť“ tvrdiac, že tieto sa vzťahovali k prípadnému fungovaniu podielových spoluvlastníkov sporných pozemkov, po ktorých súd zriadil právo vecného bremena, čo však nie je predmetom súdneho konania, čo má byť výlučne na dohode podielových spoluvlastníkov a pre rozhodnutie o tejto veci nemá právnu relevanciu. Žalobca 1/ svojim poukazom na viacpočetnosť vlastníckych vzťahov k zaťaženým pozemkom poukázal na faktickú nemožnosť ich využitia žalovaným 1/ (aj v priestore medzi budovami) na skladovanie materiálu, pretože týmto spôsobom by nevyhnutne obmedzil ostatných spoluvlastníkov, najmä rodinu žalovanej 5/ (jeho dcéry), keďže daná plocha súčasne slúži ako prístupová cesta k rozľahlému drevenému prístrešku pod rodinným domom žalovanej 5/ využívaným na odparkovanie motorových vozidiel, v ktorom v priebehu sporu vybudovanom prístrešku fakticky končí daná prístupová cesta. Vyššie uvedené je napokon zrejmé aj zo žalobcami predloženej fotodokumentácie zachytávajúcej terajší stav, tiež z tvrdenia ohľadne novonastalej skutočnosti v písomnom stanovisku žalobcu 1/ doručenom na pojednávaní 12. októbra 2023, ktoré ešte pred vyhlásením doplnacieho rozsudku zákonná sudkyňa prečítala a v ktorom žalobca 1/ výslovne uviedol, že v medziobdobí od vyhlásenia rozsudku do pojednávania, na ktorom došlo k vyhláseniu doplnacieho rozsudku (takmer 10 mesiacov) ani raz nevidel,

že by si na danej ploche čokoľvek žalovaný 1/ skladoval, že žalovaný 1/ v danom medziobdobí vybudoval v priestore svahu dvora pred budovou sklenárstva dvojgaráž, čím mu pribudli ďalšie možné skladovacie priestory, alebo priestory na odparkovanie áut, okrem existujúcich rozsiahlych skladovacích priestorov v budove samotného sklenárstva a samostatného plechového skladu na uskladnenie sklenených tabúl, ktorý má žalovaný 1/ vybudovaný za budovou sklenárstva v tesnom susedstve s pozemkami žalobcu 1/ (cca 50 cm od hranice). Uvádzané skutkové tvrdenia sú zároveň súčasťou aj odvolacej argumentácie žalobcov obsiahnutej v ich odvolaní voči doplniacemu rozsudku. Tieto skutočnosti, ktoré boli žalobcom 1/ novouvádzané, predstavujú spôsobilé novoty v rámci odvolacieho konania s poukazom na § 366 písm. d) CSP, keďže nastali až po rozhodnutí súdu prvej inštancie (v čase medzi vyhlásením rozsudku a jeho následným doplnením), ktoré z tohto dôvodu žalobcovia nemohli skôr použiť. Odvolací súd súčasne úplne prehliadol jedno z vyššie citovaných tvrdení samotného žalovaného 1/ na danom pojednávaní, ktoré žalujúca strana nikdy nerozporela, ale naopak ho potvrdzuje a to, že „Pozemok tiež využíva vlastníčka nehnuteľnosti na prístup ku svojej nehnuteľnosti“, k čomu žalobcovia len upresňujú, že konkrétne sa jedná o už zmienenú žalovanú 5/ a jej rodinu. Aj z tohto tvrdenia žalovaného 1/ vyplýva, že priestor, v ktorom by potencionálne mohol žalovaný 1/ uskladniť nejaký materiál, je priestorom predstavujúcim prístup pre žalovanú 5/, ktorá má manžela a 3 deti, k jej nehnuteľnosti, teda že žalovaný by v dôsledku takého konania, ak by materiál zložil tak, že by zamedzil prejazdu motorových vozidiel pomedzi budovy, musel nutne obmedziť aj ju. Je zrejmé, že odvolací súd pri svojich záveroch, ktoré vyvodil vôbec nerozlišoval medzi skutkovými tvrdeniami a dôkazom výpoveďou strany sporu, nadväzne na to pri skutkových tvrdeniach nerozlišoval, či ide o skutkové tvrdenia nesporné, alebo či boli druhou stranou boli alebo neboli účinne popreté a vôbec z jeho rozhodnutia nie je zřejmý jeho myšlienkový postup v prípade reakcie žalobcu 1/ na skutkové tvrdenia žalovaného 1/, či ich považoval alebo nepovažoval za účinne popreté a ak ich nepovažoval za účinne popreté z akých konkrétnych dôvodov.

3.2. Odvolací súd sa ohľadne zisteného skutkového stavu stotožnil s tým, čo mal zistiť súd prvej inštancie. Vôbec pri tom neprihliadol na novonastalé skutočnosti po rozhodnutí prvostupňového súdu uvádzané v písomnosti, ktorú žalobca 1/ predložil na pojednávaní 12. októbra 2023 pred vyhlásením doplnacieho rozsudku a následne boli uvádzané aj v žalobcami podanom odvolaní voči doplniacemu rozsudku.

3.3. V ďalšom žalobcovia poukázali na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý uviedol, že „... Okrem toho z postoja žalobcov v 1. a 2. rade či ich právnych predchodcov v konaní vyplynulo pevné presvedčenie, že právo cesty cez pozemky vo vlastníctve žalovaných nadobudli titulom vydržania, preto nemožno u nich dôvodne predpokladať, že by súhlasili s vybudovaním prístupu cez pozemky v ich vlastníctve“. Naproti tomu odvolací súd pri odôvodňovaní priznaného rozsahu vecného bremena uviedol, že „je na rozhodnutí žalobcov, či vôbec a ak áno, akým spôsobom budú používať prípadne príručné vozíky, resp. jednostopové motorové vozidlá s prihliadnutím na skutočnosť, že stavbu - garáž majú postavenú bez toho, aby mali zabezpečenú prístupovú cestu k tejto stavbe, pričom bolo na rozhodnutí žalobcu 2., či takúto stavbu postaví práve s prihliadnutím k tomu, že nemá zabezpečenú prístupovú cestu, ktorá skutočnosť aj podľa názoru odvolacieho súdu je pre posúdenie určenia rozsahu vecného bremena právne významná“. Ešte predtým tiež odvolací súd uvádza, že zdôrazňuje tak ako súd prvej inštancie (s prihliadnutím na zistený skutkový stav) nevyhnutnosť určitého diskomfortu aj vo vzťahu k žalobcom, majúť na zreteli aj skutočnosť, že žalobcami, resp. žalobcom v 2. rade bola postavená garáž bez náležitého zabezpečenia príjazdovej cesty ku garáži, a aj preto nemožno terajších vlastníkov nehnuteľností, po ktorých súd zriadil právo prechodu obmedzovať v neprimeranej miere....“. Medzi uvádzanými závermi prvostupňového súdu na jednej strane a odvolacieho súdu na strane druhej žalobcovia vnímajú zásadný rozpor. Okrem toho nie je zřejmé, z čoho odvolací súd vychádzal ak tvrdí, že predmetnú garáž mali stavať žalobcovia resp. žalobca 2/, ak skutočnými stavebníkmi boli už nežijúci rodičia žalobcov, povodní žalobcovia 1/ a 2/, čo je nesporné. Akoby súčasne odvolací súd pri svojich „úvahách zabudol“ na to, čo uvádzal ako svoje závery vo svojom predchádzajúcom (následne zrušenom) rozsudku z 03. októbra 2017 č. k. 14Co/313/2016. Odvolací súd tak na jednej strane opakovane uvádza, že sa stotožňuje s tým, čo tvrdí a zistil prvostupňový súd, hoci prvostupňový súd v skutočnosti (a v súlade s realitou) konštatoval pevné presvedčenie žalobcov, že právo cesty cez pozemky vo vlastníctve žalovaných nadobudli titulom vydržania na základe ústnej dohody z marca 1970

ešte pred výstavbou samotnej garáže, ktorej časť potvrdzuje aj následne vystavené písomné potvrdenie OÚNZ Dolný Kubín a na strane druhej ako právne významu skutočnosť pre posúdenie rozsahu zriadeného vecného bremena uvádza, že dotknutú „garáž majú postavenú bez toho, aby mali zabezpečenú prístupovú cestu...“, ďalej že nemá zabezpečenú prístupovú cestu ... a tiež že bola postavená garáž bez náležitého zabezpečenia príjazdovej cesty ku garáži, a preto nemožno terajších vlastníkov, po ktorých súd zriadil právo prechodu obmedzovať v neprimeranej miere...“. Z uvádzaného je zrejma faktická vzájomná rozporuplnosť záverov odvolacieho súdu vyplývajúcich z odôvodnenia rozsudku, so závermi prvostupňového súdu, s rozhodnutím ktorého by mal s ohľadom na celkové stotožnenie sa odvolacieho súdu so skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa, tvoriť organickú a logickú jednotu bez vnútorných rozporov.

3.4. Ďalšou vadou, dôsledkom ktorej je podľa žalobcov 1/, 2/ porušenie ich práva na spravodlivý proces spočívajúcom v nedostatku riadneho odôvodnenia, má spôsob vyporiadania sa odvolacieho súdu pod bodom 20.7. s tvrdením žalobcu 1/, že vo svojej právnickej praxi sa nestretol s tým, aby súd pri zriaďovaní vecného bremena prístupu k stavbe stanovoval časové obmedzenie. Túto odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú s len všeobecným zdôraznením, že odvolaciemu súdu sú známe viaceré rozhodnutia súdov, kde je rozhodnutím súdu zriadené vecné bremeno aj s časovým obmedzením. Ani jedno z takýchto rozhodnutí neuviedol. Žalobcovia považujú pre riadne a presvedčivé rozhodnutie za nevyhnutné, aby odvolací súd uviedol aspoň jedno s takýchto rozhodnutí, o ktorých má mať odvolací súd vedomosť, aby žalobcovia následne mali možnosť sa s ním oboznámiť. K tejto otázke preto je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľne, nepresvedčivé až arbitrárne.

3.5. Taktiež v bode 20.7. rozsudku odvolací súd tento v rozpore s realitou uvádza, že žalobcovia v odvolaní voči doplniacemu rozsudku uviedli rovnaké dôvody odvolania ako voči odvolaniu voči rozsudku, hoci (tak ako už bolo uvedené) žalobcovia v odvolaní voči doplniacemu rozsudku poukázali na novonastalé skutočnosti, z ktorých jednou bolo skutkové tvrdenie žalobcu, že v období od vyhlásenia rozsudku do vyhlásenia doplnacieho rozsudku nebol svedkom toho, aby v mieste prejazdu bol uskladnený nejaký materiál tak, aby zabraňoval v možnosti prejazdu vozidlom a druhým to, že žalovaný 1/ v danom medziobdobí si postavil vo svahu dvora pred budovou sklenárstva dvojgaráž ako priestor spôsobilý na parkovanie vozidiel a aj prípadné uskladnenie materiálu. Za toto druhé tvrdenie, majúce povahu nesporného faktu bol žalobca 1/ bezprostredne po pojednávaní, na ktorom došlo k vyhláseniu doplnacieho rozsudku „odmenený“ slovami žalovaného 1/ prednesenými aj v blízkosti zástupcu žalovanej 3/, ktorými najmenej 3x zopakoval „Vy ste dobrý hajzel“. K tomu sa vyjadril aj odvolací súd a to tak, že k jeho rozhodnutiu nemá právny význam tvrdená skutočnosť - animozita žalovaného 1/ voči žalobcovi 1/. S týmto konštatovaním možno súhlasiť, ale súčasne nevedno prečo nemá mať vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu novonastalá skutočnosť, že žalovaný 1/ disponuje novonadobudnutým priestorom na parkovanie a skladovanie vo forme dvojgaráže, umožňujúcej odparkovanie aj dodávok. Žalobcovia k tomu uvádzajú, že nevedno čím (akým dôkazom, resp. nesporným skutkovým tvrdením) mali mať súdy preukázanú existenciu údajnej potreby uskladnenia materiálu žalovaným 1/ v čase prevádzkových hodín sklenárstva, práve v priestore medzi budovami. Odvolacím súdom boli žalobcami tvrdené novonastalé skutočnosti úplne prehliadnuté, keďže k nim chýba z jeho strany akákoľvek argumentácia a nadväzne na to, rozhodnutie súdu trpí nedostatkom riadneho odôvodnenia a je nepresvedčivé. Rovnako arbitrárnym je aj spôsob vyporiadania sa odvolacieho súdu s odvolacou námietkou, v rámci ktorej žalobcovia poukázali na možné dôsledky (neriešiteľne situácie) ktoré môžu vzniknúť práve a len v dôsledku súdom stanoveného obmedzenia zriaďovaného vecného bremena, presnejšie dôsledky, ktoré by mohli vzniknúť z obmedzenia spočívajúceho v tom, že po zaťažených pozemkoch žalovaných môže súčasne prechádzať len jedno motorové vozidlo oprávnených z vecného bremena, keď žalobcovia konkrétne poukázali na nemožnosť riešenia situácie, ktorá by reálne mohla vzniknúť a to napr. nemožnosť odtiahnutia pokazeného vozidla nachádzajúceho sa v predmetnej garáži, prípadne na pozemkoch oprávnených pri garáži, iným vozidlom do servisu, ak by to bolo potrebné pre jeho opravu. Takýto možný problém, ktorý žalobcovia uvádzali len príkladom, odvolací súd vyriešil slovami, že súdne rozhodnutie nemôže obsiahnuť všetky prípadné životné skutočnosti a všetky životné situácie, ktoré môžu, ale nemusia v budúcnosti nastať. Odvolací súd teda neuviedol spôsob, akým by mali žalobcovia vyriešiť takúto možnú situáciu, spôsobenú práve a len v dôsledku súdom stanoveného obmedzenia. Žalobcovia sú naopak

presvedčení, že súd v prípade akéhokoľvek obmedzovania práva prechodu (prejazdu) by mal pamätať na všetky možné situácie, ktoré môžu v dôsledku stanoveného obmedzenia nastať a tieto eliminovať. To platí o to viac, ak na konkrétny možný problém strana sporu súd upozorní. Odvolací súd mal možnosť buď uviesť zákonný spôsob riešenia danej situácie, alebo rozhodnutie súdu prvého stupňa zmeniť tak, aby bola taká situácia zákonným spôsobom riešiteľná.

3.6. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobcovia 1/, 2/ uviedli, že pre konanie je rozhodujúce vyriešenie nasledujúcich otázok: 1/ „Či súd zriaďujúci vecné bremeno k stavbe - nehnuteľnej podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, spočívajúce v práve prejazdu vecí, môže časovo obmedziť právo prejazdu výlučne z dôvodov existujúcich na strane aktuálnych vlastníkov zaťažených nehnuteľnosťami a ak áno, aký charakter z hľadiska ich trvalosti musia mať takéto dôvody?, 2/ Má vplyv na zriadenie vecného bremena a jeho rozsah - čo do jednotlivých typov dopravných prostriedkov to, či aktuálne oprávnený z vecného bremena disponuje príslušným dopravným prostriedkom (v danej veci jednostopovým motorovým vozidlom), hoci v minulosti ho vlastnil a existuje predpoklad jeho zadováženia hoc aj vo vzdialenejšej budúcnosti, keď stavba, ku ktorej sa vecné bremeno zriaďuje, je stavebne určená aj na parkovanie takýchto dopravných prostriedkov? 3/ Je prípustné obmedzenie zriaďovaného vecného bremena k stavbe - nehnuteľnej veci, slúžiacej na parkovanie dopravných prostriedkov ohľadne rozsahu dopravných prostriedkov či už motorových alebo bezmotorových, a to takých, ktoré sú spôsobilé na ich odparkovanie v garáži, pre ktoré by si oprávnený z vecného bremena mal zriaďovať iný spôsob prjazdu k stavbe garáže ako po nehnuteľnostiach, po ktorých súd zriadi vecné bremeno prejazdom osobným motorovým vozidlom, nerešpektujúc pravidlo „od širšieho k užšiemu“, t. j. ak je zriadený prechod pre dvojstopové vozidlá, tento zahŕňa (ak aj to nie je výslovne uvedené) aj prechod pre jednostopové vozidlá? 4/ Je prípustné obmedzenie osôb oprávnených zo zriadeného vecného bremena tým spôsobom, že môžu prechádzať po zaťažených nehnuteľnostiach počas trvania ich prejazdu súčasne len jedným vozidlom, ak také niečo neodôvodňuje výlučne charakter zaťažených nehnuteľností? 5/ Má súdom stanovený rozsah obmedzenia vecného bremena zriadeného podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka v prípade existencie možnosti obmedzenia jeho rozsahu z dôvodov existujúcich výlučne na strane vlastníka (jedného z vlastníkov) zaťaženej nehnuteľnosti, vplyv na výšku náhrady určenej znaleckým posudkom, ktorý vychádzal z predpokladu, že má ísť o zriadenie vecného bremena v neobmedzenom rozsahu a ak áno aký?“.

3.7. K otázke pod č. 1/ žalobcovia predostreli názor, že nakoľko zriaďované vecné bremeno pôsobí na strane oprávneného a aj povinného in rem ako trvalá ťarcha, nemôžu byť dôvodom prípadného obmedzenia rozsahu zriaďovaného vecného bremena skutočnosti spočívajúce na strane niektorého z aktuálnych vlastníkov zaťaženej nehnuteľnosti, u ktorého daná skutočnosť môže mať len prechodný charakter (v danom prípade výkon podnikateľskej činnosti žalovaného 1/), ale len také, ktoré majú svoj základ v samotných nehnuteľnostiach či už zaťažených vecným bremenom alebo v prospech ktorých je vecné bremeno zriadené. V danej veci súd obmedzil rozsah zriadeného vecného bremena z časového hľadiska výlučne z dôvodov, ktoré majú existovať na strane len jedného zo žalovaných (žalovaného 1/), ktorý má mať súvis výlučne s jeho podnikateľskou činnosťou a ktorý má spočívať v údajnej (nepreukázanej pozn. žalobcov) potrebe uskladnenia materiálu v mieste prechodu medzi budovami počas prevádzkových hodín sklenárstva. Takýto dôvod nemôže byť podľa žalobcov dôvodom časového obmedzenia zriaďovaného vecného bremena. Nie je zrejmé, ako by bola potom vo vzťahu k zriadenému vecnému bremenu napr. riešiteľná následná zmena prevádzkových hodín sklenárstva, alebo ukončenie tejto podnikateľskej činnosti atď. a aký vplyv by to malo mať na predtým právoplatne určenú výšku náhrady za zriadenie vecného bremena. V prípade vecných bremien zriaďovaných súdom podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka v prospech určitej stavby zákon ani nepredpokladá jeho rozširovanie, resp. inú zmenu, ktorá nepredstavuje jeho zúženie, ale výslovne predpokladá len možnosť jeho redukcie (obmedzenia) alebo zrušenia za podmienok vyplývajúcich z § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka.

3.8. K otázke č. 2 žalobcovia s ohľadom na charakter vecného bremena a jeho trvalosť uviedli, že nie je rozhodné, aké typy dopravných prostriedkov aktuálne vlastní vlastník stavby, ku ktorej sa zriaďuje právo prejazdu, ale rozhodným je to, či stavba, ku ktorej sa vecné bremeno zriaďuje a jej funkčné využitie, vyžaduje existenciu práva cesty takým dopravným prostriedkom k nej. Vecné bremeno má

pokrývať všetky oprávnenými z vecného bremena dôvodne navrhované dopravné prostriedky umožňujúce ich odparkovanie v danej stavbe. Ak v danej súvislosti odvolací súd polemizoval s tým, či žalobcovia preukázali vlastníctvo jednostopových dopravných prostriedkov, poprípade že v blízkej budúcnosti takéto nadobudnú, takéto úvahy sú podľa žalobcov bez právneho významu.

3.9. V otázke 3 naformulovaný spôsob obmedzenia podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka zriaďovaného vecného bremena k stavbe nie je podľa názoru žalobcov prípustný. Neexistuje žiadny rozumný dôvod, aby v prípade potreby zriadenia práva cesty pre osobné motorové vozidlá ku stavbe garáže, si mali vlastníci garáže pre iné druhy dopravných prostriedkov, ktoré môžu byť odparkované (umiestnené) v garáži vybudovali iný spôsob cesty (príjazdu) ku garáži, a to ani v situácii, ak vlastníci garáže disponujú prístupom k svojim nehnuteľnostiam a v rámci nich aj ku garáži len pešo po schodoch v opornom múre. Podľa názoru žalobcov zriadené právo cesty ku garáži pre prejazd dopravných prostriedkov a prechod príručnými vozíkmi, na odparkovanie ktorých slúži (môže slúžiť) stavba, ku ktorej je právo cesty zriaďované, patrí vo vzťahu k všetkým takýmto dopravným prostriedkom.

3.10. K otázke č. 4 žalobcovia uvádzajú, že podľa ich názoru obmedzenie spôsobu výkonu práva z vecným bremenom zriadenej cesty (práva prechodu, resp. prejazdu) tým spôsobom, že súčasne môže po zaťažených nehnuteľnostiach prechádzať len jeden dopravný prostriedok oprávnených nie je prípustné, keď takéto obmedzenie nesie v sebe známky obmedzenia, ktoré bezdôvodne postihuje len osoby oprávnené z vecného bremena, obmedzenie nemá žiadny vecný súvis s rozsahom zaťaženia nehnuteľností vo vlastníctve povinných z vecného bremena. Okrem toho takéto obmedzenie je spôsobilé vyvolať problémy normálnym spôsobom neriešiteľných situácií (ak by sa vozidlo odparkované v garáži pokazilo a bolo by ho nutné odtiahnuť do servisu, čo by prakticky nebolo možné).

3.11. K otázke č. 5 žalobcovia uviedli, že súd, ktorý zásadným spôsobom oproti žalobcami uplatnenému nároku obmedzil zriaďované vecné bremeno z časového hľadiska aj ohľadne počtu a druhu dopravných prostriedkov, určil náhradu za zriadenie vecného bremena v súlade so súkromným znaleckým posudkom znalkyne T. Q. C. č. 208/2021 v spojení s jeho doplnením č. I. Daný posudok v jeho pôvodnom znení z 03. novembra 2021 určil všeobecnú hodnotu práv a závad (vecného bremena) v sume 5.624,19 eura. Znalkyňou stanovená výška náhrady pre vlastníkov zaťažených nehnuteľností vychádzala z jej stanovenia v takom rozsahu, ktorý prislúcha zriadeniu práva prejazdu pre osoby oprávnené z vecného bremena bez akýchkoľvek obmedzení. Na základe rozhodnutia súdov došlo z matematického hľadiska k týždennému obmedzeniu v rozsahu 45 hodín z celkového počtu 160 hodín v kalendárnom týždni, čo percentuálne predstavuje vylúčenie v rozsahu 26,80 %, ktoré je ešte o to výraznejšie, že ide o obmedzenie výlučne v dennom čase a v jeho najlukratívnejšej časti, keď je len malý predpoklad potreby využívania práva prechodu oprávnenými v nočných hodinách v čase od 22.00 hod. do 06.00 hod.. Okrem toho k obmedzeniu došlo aj ohľadne toho, že súčasne môže prechádzať po zaťažených nehnuteľnostiach len jedno vozidlo oprávnených z vecného bremena a úplne bola vylúčená možnosť žalobcami požadovaných prejazdov aj jednostopovými motorovými vozidlami a prechodov s príručnými vozíkmi. Z týchto dôvodov žalobcovia v odvolaní žiadali primerane krátiť znalkyňou vypočítanú náhradu za zriadenie vecného bremena tak, nakoľko len takáto redukovaná výška náhrady, odvíjajúca sa od redukcie rozsahu zriadeného vecného bremena, môže napĺňať požiadavku primeranej náhrady. Ak by mali platiť tie argumenty, ktorými sa odvolací súd vypořiadal s danou odvolacou námietkou, potom súdom stanovený rozsah prípadného obmedzenia nemá mať žiadny vplyv na výšku primeranej náhrady, ktorá sa má vždy poskytnúť vo výške náhrady vyplývajúcej zo znaleckého posudku, aj keď znalec pri výpočte náhrady za zriadenie vecného bremena so žiadnymi obmedzeniami stanovenými až následne rozhodnutím súdu nepočítal. Odvolací súd mal preto podľa názoru žalobcov v prípade, ak pristúpil k výraznému obmedzeniu rozsahu zriaďovaného vecného bremena, znalcom vypočítanú náhradu primerane (pomerne) krátiť tak, aby jej výška zodpovedala rozsahu skutočného zaťaženia dotknutých nehnuteľností vo vlastníctve žalovaných, ktoré zaťaženie sa stanovením obmedzení zo strany súdu objektívne znižuje.

3.12. Žalobcovia tiež poukázali na vadu výroku rozsudku odvolacieho súdu majúcu vplyv aj na jeho vykonateľnosť, ktorého obsah nekorešponduje s tým, aké obmedzenia vo výroku vymedzený rozsah

vecného bremena má mať vo vzťahu k žalobcom resp. oprávneným z vecného bremena podľa odôvodnenia rozsudkov. Z výroku rozsudku totiž vyplýva iba to, že žalobcovia môžu po zaťažených nehnuteľnostiach (v určených časoch) prechádzať len jedným motorovým vozidlom, z čoho možno jednoznačne vyvodiť len to, že počas prechádzania cez zaťažené nehnuteľnosti môže byť na nich súčasne len jedno vozidlo oprávnených z vecného bremena. Z tohto vymedzenia nevyplýva nič také, čo súd ako účel a spôsob obmedzenia konštatuje v odôvodnení rozsudku, teda že dôsledkom obmedzenia spočívajúceho v tom, že môže tadiaľ prechádzať len jedno vozidlo má byť to, že preto môže byť na nehnuteľnostiach oprávnených len jedno motorové vozidlo. Inak povedané výrok rozsudku nič nehovorí o tom, na ktorej strane vymedzeného prechodu sa majú nachádzať ďalšie vozidlá žalobcov (či na strane miestnej komunikácie alebo na druhej strane prechodu - v dotknutej garáži a dvore žalobcov, v ktorom je táto garáž situovaná). K tomu žalobcovia poznamenávajú, že v súčasnosti len žalobca I/, ktorý aktuálne ako väčšinový spoluvlastník a výlučný spoluvlastník pozemkov predstavujúcich dvor, v ktorom je daná garáž, túto garáž so svojou rodinou (spolužívúcimi osobami) užíva, vlastní dve osobné motorové vozidlá. Nakoľko z rozhodnutia súdu je aj pre účastníkov záväzný výlučne výrok rozsudku, z neho pre žalobcov podľa ich názoru vyplýva v danom smere len jediné obmedzenie, že počas realizácie prejazdu po zaťažených nehnuteľnostiach sa na týchto môže nachádzať súčasne len jedno motorové vozidlo oprávnených. Zjavne však súd chcel týmto spôsobom urobiť iné (širšie) obmedzenie, ktoré však vo výroku absentuje. Na uvedenú vadu žalobcovia upozornili odvolací súd, ale toto upozornenie zostalo zo strany odvolacieho súdu nepovšimnuté.

4. Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ sa k dovolaniu žalobcov 1/, 2/ písomne vyjadrili tak, že vzhľadom na judikatúru, ktorá nedovoľuje zriadiť vecné bremeno k stavbe ako právo cesty v prípade, že cesta má byť len výhodnejšia oproti inému možnému riešeniu, je potrebné na všetky právne otázky, ktoré sú formulované v dovolaní žalobcov v časti, týkajúcej sa dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, odpovedať negatívne, pretože zriadenie vecného bremena za náhradu neprichádza do úvahy. Súdy v uvedenom prípade neskúmal splnenie všetkých hmotnoprávných podmienok v ustanovení § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, pričom prístup vlastníka k jeho stavbe je možné zabezpečiť inak. Zriadenie tohoto vecného bremena je len zabezpečenie pohodlnejšieho alebo hospodárnejšieho prístupu vlastníka stavby a skutočnosť, že pre realizáciu prístupu nemusí vykonať stavebné úpravy. Zopakujúc jeho dôvody, žalovaní zotrvali na svojom dovolaní a žiadali, aby dovolací súd neprihliadal na dôvody dovolania žalobcov a ich dovolaniu nevyhoveli.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu čo do výrokov I., II. a IV. podali dovolanie i žalovaní 1/,2/,4/ a 5/ a namietali dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1, písm. a) a b) CSP.

5.1. Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedli, že podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu (doplnenie dokazovania odvolacím súdom, súdom prvého stupňa resp. dožiadaným súdom), za ktorým účelom musí predseda senátu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie (doplní ho), na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je preto procesne neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim v konečnom dôsledku k záveru o zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa. Odvolací súd tento zákonný postup nedodrжал a preto pri hodnotení dôkazov zaťažil svoje rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP a tým konal v rozpore s princípom spravodlivého procesu chráneného Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tento procesný postup je v rozpore so zaužívanou súdnou praxou, na ktorú poukazuje Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/26/2017 zo dňa 13. decembra 2017.

5.2. K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ uviedli, že inštitút zriadenia vecného bremena v zmysle ust. § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka nemôže slúžiť na zlepšenie komfortu užívania stavby - garáže, ku ktorej je prístup z verejnej komunikácie. Odvolací súd nesprávne ustálil skutkový stav veci významný pre rozhodnutie v spore, ktorý nesprávne posúdil po právnej stránke, keď dospel k záveru, že v danom prípade sú na zriadenie vecného bremena splnené zákonom stanovené podmienky. Žalovaní 1), 2), 4), 5) majú za to, že keď s drobnými úpravami možno zabezpečiť prístup ku garáži pre jednotopové vozidlá, táto možnosť prístupu cez oporný múr je možná aj pre dvojstopové vozidlá. Táto možnosť je reálna, pretože cez múr dvojstopovým vozidlom prechádza aj najbližší sused C.. V minulosti žalobcovia prikúpili 300 m² od bývalého vlastníka. Pre nutnosť vykonať prístupovú cestu bola žalobcom zohľadnená cena pozemku, ktorý v tom čase stál 2.000,- Sk/m² a žalobcovia pozemok kúpili za symbolickú sumu 15,- Sk/m². Žalobca 1/ na jednej strane čerpal výhody pri kúpe pozemku, ktorý kúpil za symbolickú sumu a po odstupe času sa domáha zriadenia "práva cesty" od príslušného pozemku, za účelom vybudovania prejazdu autom ku garáži, ktorá bola postavená bez staveného povolenia, čo je podľa názoru žalovaných významný fakt pre posúdenie zriadenia práva cesty súdom. Najskôr rodičia žalobcov 1/, 2/ postavili garáž bez stavebného povolenia a bez prístupovej cesty, neskôr sa snažili získať právo cesty vydržaním vecného bremena, ktoré korešponduje s právom cesty a po zistení, že žaloba o vydržanie môže byť neúspešná, rozšírili žalobný petit o alternatívu, aby súd zriadil právo cesty za náhradu. Za príslušný pozemok treba považovať nielen pozemok parc. č. XXX/X ostatná plocha o výmere 300 m², ale aj pozemok parc. č. XXX/X ostatná plocha o výmere 186 m², pretože oba pozemky na jednej strane súvisia s garážou. Pozemky parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X a XXX patria do výlučného vlastníctva žalobcu 1/ a sú podľa katastrálnej mapy, ako aj satelitnej mapy, príslušnými pozemkami, ktoré súvisia so stavbou garáže. Všetky citované pozemky patria do výlučného vlastníctva žalobcu 1/, okrem pozemku parc. č. XXX/X, ktorý patrí do podielového spoluvlastníctva oboch žalobcov (žalobca 1/ podiel 4/5 a žalobca 2/ podiel 1/5). Súbor parciel XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X a najmä parc. č. XXX/X spolu tvoria súbor príslušných pozemkov, ktoré spolu ako jednoliaty pozemok hranicami navzájom spojený, je susediaci s cestnou komunikáciou Q. A.. Pozemky parc. č. XXX/X a parc. č. XXX/X majú kultúru ostatná plocha, do ktorej patria aj pozemky, ktoré slúžia na zabezpečenie účelu využívania jednotlivých druhov pozemkov (ako sú cesty...). Od roku 2005 mohol žalobca 1/ využiť tento kúpený príslušný pozemok a so stavebnými úpravami na ňom a na parcele XXX/X mohol uskutočniť reálny prístup ku stavbe garáže tak, ako je to vybudované u suseda C.. Pokiaľ je možné pri jednotopovom vozidle začať robiť prístup drobnými stavebnými úpravami, to isté je možné uskutočniť aj s väčšími stavebnými úpravami, ktoré súvisia s prístupom dvojstopovým osobným motorovým vozidlom cez svoj príslušný pozemok (Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 17. februára 2006, sp. zn. 22 Cdo 38/2005 - Rc/4/2007). Tento rozsudok bol aplikovaný aj slovenskými súdmi, napríklad rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 8Co/139/2017 zo dňa 28. decembra 2017. Oboznámením sa s pozemkovou mapou je možné zistiť, že žalobcovia majú ničím nerušený prístup na cestnú komunikáciu na ulicu Q. A.. Táto možnosť je nielen pre jednotopové vozidlo, ale po stavebných úpravách aj pre dvojstopové vozidlá. Tento prístup je možný po stavebných úpravách cez príslušné pozemky parc. č. XXX/X a XXX/X, ktoré sú hraničiace s miestnou komunikáciou. Dovolatelia poukázali na množstvo rozhodnutí krajského súdu, ktorý ustálene rešpektujú judikatúru Najvyššieho súdu ČR, ktorá je zverejnená v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovisk 4/2007 z 11. januára 2007. Odvolací súd uviedol, že z vykonaného dokazovania nepochybne vyplývajú podmienky pre splnenie podmienok pre zriadenie vecného bremena v zmysle § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. „Pokiaľ žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ v odvolaní uvádzajú, že žalobcom svedčí vlastnícke právo k pozemkom parc. č. XXX/X, XXX/3, XXX/X a XXX/X, cez ktoré majú možnosť prístupu ku stavbe na parcele č. XXX/X, pričom tvrdia, že ide o príslušné pozemky, ktoré súvisia so stavbou spornej garáže a okrem toho majú žalobcovia prístup ku garáži aj z opačnej strany cez príslušné pozemky parc. č. XXX/X, XXX/X a XXX/X, ktoré z opačnej strany smerujú ku verejnej komunikácii - cesty označenej ako E77, odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v bode 23. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým odôvodnením sa odvolací súd stotožňuje. K možnosti prístupu z hornej časti pozemkov vo vlastníctve žalobcu 1., súd správne konštatoval, že sa jedná o nové skutkové tvrdenia žalovaných 1., 2., 4. a 5. s poukazom na to, že k týmto tvrdeniam predložili len kópiu katastrálnej mapy.“ Tento názor je v rozpore s riešením, ktoré analyzoval Najvyšší

súd SR v uznesení zo dňa 30. júna 2022 sp. zn. 5Cdo/51/2020, v ktorom je formulovaný záver: „Podmienka, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak (§ 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka) nie je splnená v prípade, ak vlastník pozemku ponúkne vlastníkovi stavby prevod pozemku alebo jeho časti alebo zmluvné zriadenie vecného bremena práva cesty. Táto podmienka naproti tomu splnená je v prípade, ak vlastník stavby ponúkne právo prechodu nájomnou zmluvou.“ Dovolatelia sú presvedčení, že odvolací súd sa neriadil dôsledne ustanovením § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Prvá právna otázka z pohľadu doterajšej súdnej praxe vyslovenej v dovolacom uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/51/2020 je nastolená takto: „Je možné vôbec zriadiť právo cesty pre vlastníka vecným bremenom zaťažených nehnuteľností, pokiaľ vlastník vedľajšieho pozemku, ktorý susedí s pozemkom patriacim žalobcovi, je podnikateľ a na pozemku, na ktorom výlučne on realizuje podnikateľskú aktivitu, konkrétne prevádzku sklenárstvo, keď výhoda zriadením vecného bremena spočívajúceho v práve cesty, je neprimerane vyššia oproti okolnostiam znášania núteného obmedzenia vlastníckeho práva spojeného s obmedzením jeho podnikania, ktorá úvaha vyplýva priamo z ust. § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka obsahujúce slovo môže???” Odpoveď podľa žalovaných vyplýva aj z uvedeného uznesenia sp. zn. 5Cdo/51/2020, z bodu 13.1, keď konštatuje jednu zo zákonných podmienok zriadenia vecného bremena: Vlastník stavby nie je súčasne vlastníkom príľahlého pozemku a susedný príľahlý pozemok v priemyselnom areáli slúži ako prístupová cesta. Dovolatelia na túto otázku odpovedajú presvedčením, že nie je možné zriadiť právo cesty, pokiaľ výhoda, ktorá je poskytnutá vlastníkovi stavby, neprimerane zaťažuje podnikateľské aktivity vlastníka pozemku a zároveň žalobca je nielen vlastník stavby garáže, ale je aj vlastníkom príľahlého pozemku, ktorý kúpil, aby si na ňom zriadil prístup ku garáži. Druhá právna otázka je nastolená takto: „Zriadenie vecného bremena nevyhnutnej cesty je zásahom do vlastníckeho práva, ktoré je jedným zo základných práv; ustanovenie umožňujúce takýto zásah nie je možné vykladať extenzívne; preto základnou podmienkou pre zriadenie práva cesty je, že vlastník stavby nie je súčasne vlastníkom príľahlého pozemku“ (viď bod 13.1. a bod 17. odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/51/2020). Prístup k pozemkom žalobcu nie je lokalizovaný v žiadnom priemyselnom areáli, neslúži ako prístupová cesta, ale naopak, slúži výlučne na účely podnikania žalovaného 1/, ktorý má aj podľa fotodokumentácie na pozemku umiestnené sklenené tabule slúžiace ako zásoby pre výrobu sklenárskych výrobkov. Doplnili, že aj k týmto skutočnostiam, najmä k časovému rozpätiu každodenného vyrábania sklenárskych výrobkov, mal odvolací súd doplniť dokazovanie a k tomu mal nariadiť pojednávanie. Odvolací súd mal skúmať, či okrem prevádzkovej doby, ktorá je v pracovné dni od 07.00 do 16.00 hod., sa uskutočňuje výroba predávaných sklenárskych výrobkov v mimo čase, kedy sa realizuje predaj sklenárskych výrobkov a rámkov. Odvolací súd obmedzil najmä žalovaného 1/ ako podnikateľa bez skúmania, do akej miery zriadené právo cesty bude podnikateľa obmedzovať v poobedných hodinách v pracovné dni a taktiež v čase plynutia soboty a nedele. Preto sú dané dôvody na zrušenie a vrátenie veci na ďalšie konanie odvolaciemu súdu.

5.3. Podľa žalovaných je prípustnosť dovolania daná aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Skúmaním pozemkovej mapy je preukázané, že žalobca v prvom rade je aj vlastníkom príľahlého pozemku parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX/X a XXX/X, k. ú. V. C., z ktorého je prístup aj k hlavnej ceste (cestnej komunikácii) na ulici Q. A. v V. C.. Pozemok žalobcov susedí s res publico usu destinatae, teda vecou určenou na užívanie všetkými. Tretia právna otázka je nastolená z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP takto: Podmienky zriadenia vecného bremena vo forme takzvaného "práva cesty". Ustanovenie § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa žalobcovia domáhajú rieši stret dvoch vlastníckych práv, a to práva vlastníka stavby nehnuteľnosti, ktorý nemá zabezpečený prístup k svojej stavbe a práva vlastníka pozemku k stavbe príľahlého. Prvou podmienkou zriadenia vecného bremena v zmysle uvedeného ustanovenia vo forme práva cesty je, že buď celá stavba stojí na cudzom pozemku, alebo stavba síce stojí na pozemku vlastníka stavby, avšak príľahlý pozemok, ktorý umožňuje prístup k stavbe z verejnej komunikácie, je vo vlastníctve inej osoby. Druhou podmienkou na zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve cesty je, že prístup k stavbe nemožno zabezpečiť inak. Zriadenie nevyhnutnej cesty je vážnym zásahom do práva vlastníka pozemku, preto je potrebné zvážiť výhodu, ktorú cesta poskytuje vlastníkovi stavby zriadením vecného bremena s ujmou, ktorá by vznikla zriadením cesty pre vlastníka vecným bremenom zaťaženej nehnuteľnosti. Je tiež potrebné zistiť aj dôvody, pre ktoré vlastník stavby nemá možnosť prístupu k svojej stavbe a zvážiť, či možno zriadiť vecné bremeno cesty, resp. či možno od vlastníka pozemku spravodlivo požadovať, aby za týchto

okolností znášal nútené obmedzenie vlastníckeho práva. Skutočnosť, že prístup zriadený cez cudzí pozemok na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu môže byť pre žalobcu pohodlnejší alebo výhodnejší alebo že by sa nezaobišiel bez stavebných úprav, nemá pre rozhodovanie súdu význam. Vzhľadom na skutočnosť, že touto právnou otázkou sa doteraz zaoberal len Najvyšší súd Českej republiky (Rc 4/2007), dovolatelia majú za to, že tieto otázky vyššie formulované treba prevziať do súdnej praxe odvolacieho súdu, teda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. pozemku, na ktorom sa nachádza verejná komunikácia. Právna úprava vecných bremien ako súčasť numerus clausus vecných práv predstavuje, vrátane ustanovenia § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, kogentnú právnu úpravu, dôsledkom ktorej nie je možné, aby súd zriadil vecné bremeno z dôvodov a za podmienok iných, než stanovených Občianskym zákonníkom. Odvolací súd sa pri vyslovovaní právneho názoru rigorózne nedržal podmienok určených v § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súdený prípad nespadá do legálneho vymedzenia práva na nevyhnutnú cestu, pretože okrem iného musí byť preukázaná nemožnosť vlastníka stavby dostať sa k stavbe iným spôsobom, napr. cez iný príľahlý pozemok v jeho vlastníctve, vhodnejším trasovaním nevyhnutnej cesty cez iné pozemky, a pod. Rovnako tak musí absentovať možnosť zabezpečenia prístupu k stavbe niektorým z obligačných dôvodov a z dôvodov, ktoré uvádza rozsudok Najvyššieho súdu ČR: „Skutočnosť, že prístup zřízený přes cizí pozemek na základě práva odpovídajícího věcnému břemenu by byl pro žalobce pohodlnější resp. výhodnější, nebože by se obešel bez stavebních úprav, není významná“.

5.4. Žalovaní navrhli, aby dovolací súd postupom podľa ust. § 449 ods. 1 CSP zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výrokoch I., II. a IV. a uplatnili si trovy konania.

6. Žalobcovia 1/, 2/ sa k dovolaniu žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ písomne vyjadrili tak, že pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal (rovnako ako súd prvého stupňa) z toho, aby žalobcovia nemali možnosť prechádzať cez zaťažené nehnuteľnosti v čase prevádzkových hodín sklenárstva žalovaného 1/, avšak pri tejto svojej úvahe prvostupňový súd opomenul zohľadniť, že sklenárstvo má prevádzkové hodiny v dňoch pondelok a piatok len v pracovných dňoch a nie aj v tých dňoch, na ktoré pripadá pracovné voľno (ak naň pripadne štátny sviatok alebo deň pracovného pokoja). Týmto postupom, ktorý formálne vyústil v zmenu prvostupňového rozhodnutia, odvolací súd nijakým spôsobom nemenil súdom prvého stupňa „zistený“ skutkový stav, teda z jeho strany nedošlo k žiadnym odlišným skutkovým zisteniam. Nie každá zmena prvostupňového rozhodnutia odvolacím súdom musí byť nutne vyvolaná len zmenou zisteného skutkového stavu opakovaním alebo doplnením dokazovania. Preto v kontexte dôvodov, pre ktoré odvolací súd zmenil prvostupňový rozsudok, nemôže ísť podľa názoru žalobcov o naplnenie uvádzaného dovolacieho dôvodu len v dôsledku toho, že odvolací súd „zmenil“ rozsudok súdu prvého stupňa. Čo sa týka dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b), považujú tvrdenia žalovaných za rozporné so skutkovým stavom zisteným súdmi prvej a druhej inštancie. Žalovaní zahlcujú súd množstvom rozhodnutí súdov bez toho, aby z ich argumentácie vyplývalo, v čom konkrétne má byť nimi posudzovaný skutkový stav zhodný so zisteným skutkovým stavom v prejednávanej veci. Nie je zrejmé, v čom konkrétne má spočívať odklon v tejto veci konajúcich súdov od ustálenej súdnej praxe pri tom, ako vyriešili základ žalobcami uplatneného nároku tak, že zriadili vecné bremeno k stavbe žalobcov podľa 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Žalovaní citujú tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/51/2020, ale nie je zrejmé, čo týmto poukazom v kontexte prejednávanej veci chceli žalovaní uviesť. Boli to práve žalovaní, ktorí ešte v počiatkoch sporu znemožnili a odmietli uzavrieť so žalobcami dohodu riešiacu prístup k nehnuteľnostiam žalobcov motorovými vozidlami, čo je dostatočne zrejmé z dokladov obsiahnutých v spise. Podľa presvedčenia žalobcov žalovanými uvádzané skutočnosti nenapĺňajú nimi uvádzané dovolacie dôvody, a preto navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalovaných zamietol.

7. Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov 1/, 2/ navrhli, aby dovolací súd neprihliadal na dôvody dovolania žalobcov a ich dovolaniu nevyhovel s tým, že naďalej trvajú na svojom podanom dovolaní. Po opätovnom zhrnutí dôvodov svojho dovolania uviedli, že vzhľadom na judikáciu, ktorá nedovoľuje zriadiť vecné bremeno k stavbe ako právo cesty v prípade, že cesta má byť len výhodnejšia oproti inému možnému riešeniu, je potrebné na všetky otázky, ktoré sú formulované v

dovolani žalobcov, odpovedať negatívne. Zriadenie práva cesty (vecného bremena) rozhodnutím súdu na základe podanej žaloby vlastníka stavby by predstavoval nespravodlivý a nezákonný značný zásah do vlastníckeho práva vlastníka príslušného pozemku. Súd v tomto prípade neskúmal splnenie všetkých hmotnoprávných podmienok v ust. § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka a poukázali na to, že prístup vlastníka k jeho stavbe je možné zabezpečiť inak. Zriadenie tohoto vecného bremena je len zabezpečenie pohodlnejšieho alebo hospodárnejšieho prístupu vlastníka stavby a skutočnosť, že pre realizáciu prístupu nemusí vykonať stavebné úpravy.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/, 2/ a dovolanie žalovaných 1/, 2/ a 5/ nie sú dôvodné.

9. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

10. Žalobcovia 1/, 2/ i žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ uplatnili dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP.

K dovolaniu podľa §420 písm. f) CSP

11. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k vade namietanej dovolateľmi.

Dovolanie žalobcov 1/, 2/:

15. V danom prípade žalobcovia 1/, 2/ prípustnosť dovolania odvodili v prvom rade z § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces, ktorým im malo byť znemožnené uskutočňovať im patriace procesné práva, opreli o tvrdenia, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, nepreskúmateľné a zmätočné, vychádzajúce z nesprávne a nedostatočne zisteného skutkového stavu.

16. Pokiaľ ide o námietku nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého rozsudku, dovolací súd uvádza, že jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak ale ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

17. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

18. Rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (porovnaj závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 03. decembra 2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod č. 2). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania.

19. K arbitrárnosti rozhodnutia Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo viacerých svojich rozhodnutiach, napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym

základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnomu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012).

20. Po preskúmaní obsahu spisu a dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces.

21. Dovolací súd vzhľadom na obsah spisu vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie ako organickej (kompletizujúcej) jednoty, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), môže len konštatovať, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry, obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za nedostatočne odôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov 1/, 2/ na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil výroky svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu.

22. Z obsahu preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd v dôvodoch rozsudku uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolaní strán sporu i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Vysvetlil, prečo pristúpil k zmene časti rozhodnutia súdu prvej inštancie, z akých dôvodov ho vo zvyšku považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že mal za to, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, z ktorého vychádzal i odvolací súd. V bode 20.2. rozsudku sa vyjadril k odvolacej námietke žalobcov, ktorí namietali, že im nie je zrejmé, že by z následne vykonaného dokazovania oproti dokazovaniu, ktoré bolo vykonané súdom v štádiu pred prvým meritórnym rozhodnutím predmetnej veci rozsudkom zo dňa 12. marca 2010, vyplynula existencia nejakých skutkových okolností, ktoré by opodstatnene viedli k nutnosti „redukovania“ tohto nároku vo forme obmedzenia zriaďovaného vecného bremena jednak z časového hľadiska a tiež z hľadiska foriem výkonu takéhoto práva, pričom v rámci tohto bodu vysvetlil i dôvod zmeny rozsudku súdu prvej inštancie v časti výroku I. V bode 20.3. rozsudku sa venoval odvolacej námietke žalobcov, že doposiaľ žalobca 1/ mal na základe nariadeného neodkladného opatrenia možnosť vykonať jedenkrát denne prejazd svojim autom tam a späť v čase od 7:30 do 8:30 hodiny, ktorý spadá do prevádzkových hodín sklenárstva s poukazom na to, že nedošlo k žiadnej kolízii a v bode 20.4. námietke vo vzťahu zriadenia práva prechodu len jedným osobným motorovým vozidlom. V bode 20.5. rozsudku odvolací súd predostrel argumentáciu vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcov, pokiaľ namietajú obmedzenie súdom zriadeného vecného bremena oproti žalobnému petitu aj čo do foriem prechodu, resp. prejazdu (jednostopé vozidlo) a v bode 20.6. rozsudku sa zaoberal odvolacou argumentáciou žalobcov vo vzťahu k náhrade za zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Bod 20.7. napadnutého rozsudku obsahuje argumentáciu odvolacieho súdu vo vzťahu k odvolaniu žalobcov proti dopĺňaciemu rozsudku súdu prvej inštancie. Z obsahu napadnutého rozsudku nevyplýva nedostatočnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil.

23. Žalobcovia 1/, 2/ osobitne namietali rozpor medzi závermi prvostupňového súdu na jednej strane a odvolacieho súdu na strane druhej v tom zmysle, že odvolací súd opakovane uvádza, že sa stotožňuje s

tým, čo tvrdí a zistil prvostupňový súd, hoci prvostupňový súd konštatoval pevné presvedčenie žalobcov, že právo cesty cez pozemky vo vlastníctve žalovaných nadobudli titulom vydržania na základe ústnej dohody z marca 1970 ešte pred výstavbou samotnej garáže, ktorej časť potvrdzuje aj následne vystavené písomné potvrdenie OÚNZ Dolný Kubín a na strane druhej ako právne významu skutočnosť pre posúdenie rozsahu zriadeného vecného bremena uvádza, že dotknutú „...garáž majú postavenú bez toho, aby mali zabezpečenú prístupovú cestu...“, ďalej že nemá zabezpečenú prístupovú cestu ... a tiež že bola postavená garáž bez náležitého zabezpečenia príjazdovej cesty ku garáži, a preto nemožno terajších vlastníkov, po ktorých súd zriadil právo prechodu obmedzovať v neprimeranej miere...".

23.1. Súd prvej inštancie presvedčenie žalobcov o tom, že právo cesty cez pozemky vo vlastníctve žalovaných nadobudli titulom vydržania uviedol v bodoch 32. a 33. rozsudku zo dňa 20. decembra 2022 v súvislosti s námietkou žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/, ktorí poukazovali na skutočnosť, že v zmluvách, ktorými nadobúdali žalobcovia 1/, 2/, resp. ich právni predchodcovia - pozemky parc. č. CKN XXX/X, parc. č. CKN XXX/X, parc. č. CKN XXX/X, je v dohodnutej nižšej kúpnej cene za tieto pozemky zohľadnené vybudovanie vlastného prístupu cez tieto pozemky z garáže k verejnej komunikácii. Súd prvej inštancie označenú námietku žalovaných vyhodnotil ako nedôvodnú uviedol: „... toto tvrdenie nie je ničím podložené, súd ho považuje za vykonštruované a účelové. Žiadne ustanovenie zmluvy, či žiadosti o odkúpenie pozemkov či inej komunikácie zo strany právnych predchodcov žalobcov v 1. a 2. rade voči vlastníkovi areálu doliečovacieho zariadenia takéto dojednanie neobsahuje. Súd poukazuje na nasledovné kúpne zmluvy nachádzajúce sa v spise: Kúpna zmluva uzatvorená dňa 21.12.2001 medzi predávajúcim: SR zast. správcom majetku štátu Nemocnica s poliklinikou MUDr. L. Nádašiho Jégé, Dolný Kubín a kupujúcimi: M.. Q. K. a manž. M. K.Á., kde predmetom bol odplatný prevod pozemku parc. č. CKN XXX/X druh ostatné plochy o výmere 186 m², k. ú. V. C., Kúpna zmluva uzatvorená dňa 04.12.2003 medzi predávajúcim: Žilinský samosprávny kraj Žilina v správe Nemocnice s poliklinikou MUDr. L. Nádašiho Jégé, Dolný Kubín a kupujúcimi: M.. Q. K. a manž. M. K., B. O. K., kde predmetom bol odplatný prevod pozemku parc. č. CKN XXX/X druh ostatné plochy o výmere 300 m², k. ú. V. C. oddelený geometrický plánom č. 30216621-081/2003 vyhotoveným dňa 22.07.2003 T.. E. O., Kúpna zmluva uzatvorená dňa 15.11.2004 medzi predávajúcim: Žilinský samosprávny kraj Žilina v správe Nemocnice s poliklinikou MUDr. L. Nádašiho Jégé, Dolný Kubín a kupujúcimi: M.. Q. K. a manž. M. K., B. O. K., kde predmetom bol odplatný prevod pozemku parc. č. CKN XXX/X druh ostatné plochy o výmere 145 m², k. ú. V. C. zobrazený geometrický plánom č. 30216621-081/2003 vyhotoveným dňa 22.07.2003 T.. E. O., ako aj Žiadosť o odpredaj pozemku zo dňa 06.11.2002 adresovaná M.. Q. K. a manž. M. K., B. O. K. Nemocnici s poliklinikou MUDr. L. Nádašiho Jégé, Dolný Kubín o odpredaj nehnuteľností parc. č. CKN XXX/X druh ostatné plochy o výmere 145 m² (ide o svahovitý terén, ochrana svojich pozemkov, prevencia zaburiňovania) a napokon Ponuka na odkúpenie prebytočného nehnuteľného majetku zo dňa 08.08.2003 adresovaná M.. Q. K. a manž. M. K., B. O. K. Nemocnici s poliklinikou MUDr. L. Nádašiho Jégé, Dolný Kubín o odkúpenie nehnuteľností parc. č. CKN XXX/X druh ostatné plochy o výmere 300 m² (svahovitý terén), ktorá obsahoval upozornenie, že okrem parcely, ktorú majú záujem odkúpiť prechádza prístupová cesta aj po zvyšných pozemkoch ponúkaných na predaj, ktorú cestu využívajú od roku 1964 prevažne na prejazd motorovými vozidlami a je to pritom jediná prístupová cesta, ktorou sa dá dostať na ich pozemky, pričom podľa dokladov, ktoré majú k dispozícii, prístup k jednotlivým domom nad oporným múrom po jeho výstavbe mal byť zabezpečený okrem iného aj po odpredávaných pozemkoch a bolo by vhodné, aby na uvedenú skutočnosť upozornili potencionálnych záujemcov o kúpu zvyšných ponúkaných pozemkov, aby neskôr nedošlo k nedorozumeniu. Len poukaz na výšku kúpnej ceny sám o sebe nepostačuje ustáliť záver k akému dospeli uvedení žalovaní. Okrem toho z postoja žalobcov v 1. a 2. rade, či ich právnych predchodcov v konaní vyplynulo pevné presvedčenie, že právo cesty cez pozemky vo vlastníctve žalovaných nadobudli titulom vydržania, preto nemožno u nich dôvodne predpokladať, že by súhlasili s vybudovaním prístupu cez pozemky v ich vlastníctve, čo bolo komplikované existenciou oporného múra v spodnej časti pozemkov a svahovitým terénom v hornej časti pozemkov. Dôkazy k uvedeným tvrdeniam žalovaných, ktoré žalobcovia popreli, predložené neboli. Ani z výsluchu svedka M.. M. U. v tomto konaní nič také nevyplynulo (zápisnica z pojednávania konaného dňa 18.09.2008). Dojednanie o kúpnej cene samo o sebe nie je spôsobilé preukázať tieto žalovanými tvrdené skutočnosti, nakoľko dojednanie kúpnej ceny môže zohľadňovať množstvo faktorov. Súd je toho názoru, že skúmanie

primeranosti kúpnej ceny, resp. jej súladu s právnymi predpismi je nad rámec predmetu tohto konania. K relevantnej otázke prechodu žalobcov v 1. a 2. rade, resp. ich právnych predchodcov cez predmetné pozemky areálu bývalého doliečovacieho zariadenia v čase realizácie prevodov vlastníctva nehnuteľností nachádzajúcich sa v tomto areáli bolo potrebné zaujať jednoznačný postoj, čím by došlo k vyjasneniu vzájomných stanovísk a prípadne aj prevencii tohto sporu. Preto tvrdenie žalovaných v 1., 2., 4. a 5. rade o údajnej kompenzácii za vybudovanie prístupu cez pozemky vo vlastníctve žalobcov, resp. ich právnych predchodcov zníženou kúpnu cenou súd neakceptoval.“

23.2. Po preskúmaní rozhodnutí nižších súdov dovolací súd tak tvrdený rozpor medzi skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a dovolacieho súdu nezistil, keďže odvolací súd sa stotožnil s uvedeným záverom súdu prvej inštancie o nedôvodnosti argumentácie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ v tomto smere, keď v bode 21. napadnutého rozsudku o. i. uviedol: „Pokiaľ žalovaní v podanom odvolaní namietali, že súd bezdôvodne neuveril obrane žalovaných, ktorí poukazovali na to, že pozemky parc. č. XXX/X, parc. č. XXX/X a parc. č. XXX/X boli kupované za nižšiu kúpnu cenu, ktorá zohľadňovala vybudovanie vlastného prístupu cez tieto pozemky z garáže k verejnej komunikácii, odvolací súd uvádza, že pre právne posúdenie veci je táto námietka žalovaných právne bezvýznamná, pričom odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie sa s touto námietkou žalovaných vznesenou v konaní pred súdom prvej inštancie náležite vysporiadal a to v bodoch 32. a 33. odôvodnenia rozsudku, s ktorým vysporiadaním sa v plnom rozsahu stotožňuje aj odvolací súd.“ Existencia presvedčenia žalobcov o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je pritom zrejmá zo samotného priebehu konania, keď žalobcovia sa pôvodnou domáhali i určenia, že v prospech vlastníkov parcely č. CKN XXX/X záhrady o výmere 1112 m², parcely č. CKN XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 24 m², parcely č. CKN XXX/X záhrady o výmere 66 m², parcely č. CKN XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere 366 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C. na Okresnom úrade Dolný Kubín, odbor katastrálny, parcely č. CKN XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 26 m² a stavby garáže bez súpisného čísla, postavenej na parcele č. CKN XXX/X, zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C. na Okresnom úrade Dolný Kubín, odbor katastrálny, existuje právo zodpovedajúce vecnému bremenu pozostávajúce z práva prechádzať po častiach parcely č. CKN XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 248 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C. na Okresnom úrade Dolný Kubín, odbor katastrálny, parcely č. CKN XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 727 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C. na Okresnom úrade Dolný Kubín, odbor katastrálny a parcely č. CKN XXX/X ostatné plochy o výmere 741 m², zapísané na LV č. XXXX pre Obec a k. ú. V. C. na Okresnom úrade Dolný Kubín, odbor katastrálny, na odporcov a vyznačených červenými bodkočiarkami na geometrickom pláne vyhotovenom T. O. C., znalcom z odboru geodézie a kartografie dňa 18. augusta 2009 pod č. 4C-391-33/2006, úradne overenom Správou katastra Dolný Kubín dňa 26. augusta 2009, ktorý je súčasťou tohto rozsudku, a to pešo, príručnými vozíkmi, detskými kočíkmi, bicyklami, jednostopovými motorovými vozidlami, osobnými motorovými vozidlami, traktormi a nákladnými motorovými vozidlami, právnym titulom vydržania. O tejto časti nároku však bolo právoplatne rozhodnuté čiastočným rozsudkom zo dňa 17. marca 2016 č. k. 4C/33/2006-1017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28. mája 2019 č. k. 14Co/44/2019-1505 tak, že žaloba bola zamietnutá z dôvodu neexistencie zákonných predpokladov vydržania daného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu žalobcami. Existencia uvedeného presvedčenia žalobcov však nie je relevantná vo vzťahu k skutkovému záveru prvoinštančného i odvolacieho súdu, vychádzajúcemu zo skutkového stavu, zisteného súdom prvej inštancie ku dňu vyhlásenia jeho rozsudku, že žalobcovia majú postavenú garáž bez toho, aby mali zabezpečenú prístupovú cestu k tejto stavbe (bod 20.5.napodadnutého rozsudku). Na veci nič nemení ani skutočnosť, že odvolací súd v tejto súvislosti - zrejme omylom - uvádza, že bolo na rozhodnutí žalobcu 2/ (a nie správne jeho právneho predchodcu), či takúto stavbu postaví.

23.3. Dovolací súd v súvislosti s uvedeným poznamenáva, že samotné porušenie procesných pravidiel stanovených procesnými právnymi predpismi ešte nemusí samo o sebe znamenať porušenie práva na spravodlivý proces, ale je ním až také porušenie objektívnych procesných pravidiel, ktoré by skutočne jednotlivca obmedzilo v niektorom konkrétnom subjektívnom procesnom práve. Nie každé procesné pochybenie súdu alebo jeho nesprávny procesný postup, ktorým dochádza k odopretiu procesného

práva účastníkovi konania, je považovaný za porušenie základného práva na súdnu ochranu. Dôležitými hľadiskami sú tie, ktoré v rámci prípadu dávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, či účastník v skutočnosti bol z uplatnenia konkrétného procesného úkonu vylúčený a či táto okolnosť mala podstatný vplyv na ďalšie konanie (III. ÚS 167/2017).

24. Žalobcovia 1/, 2/ tiež namietali, že odvolací súd sa nevysporiadal s argumentáciou žalobcu 1/, že vo svojej právnickej praxi sa nestretol s tým, aby súd pri zriaďovaní vecného bremena prístupu k stavbe stanovoval časové obmedzenie. Rozhodnutie odvolacieho súdu je podľa ich názoru arbitrárne, keďže odvolací súd sa odvolal na rozhodovaciu prax iných súdov, ktorú však neoznačil.

24.1. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd v bode 20.7. k uvedenému argumentu žalobcov stanovisko zaujal: „Naviac k odvolacím dôvodom, ktoré uviedli žalobcovia v podanom odvolaní proti doplňujúcemu rozsudku a namietali, že žalobca 1. vo svojej takmer 30 ročnej právnickej praxi, resp. za obdobie od 01.01.2008, kedy bol novelizáciou O.z. doplnený o § 151o ods. 3 umožňujúcou súdu konštitutívne zriadenie vecného bremena, sa nestretol s tým, aby súd pri zriaďovaní vecného bremena prístupu k stavbe stanovoval časové obmedzenie, odvolací súd uvádza, že takúto odvoláciu námietku za dôvodnú nepovažuje, keďže odvolaciemu súdu sú známe viaceré rozhodnutia súdov, kde je rozhodnutím súdu zriadené vecné bremeno aj s časovým obmedzením, pričom odvolací súd zdôrazňuje, že odvolací súd poukazuje na to, že nútené obmedzenie vlastníckeho práva (vrátane zriadenia práva vecného bremena) je možné iba v nevyhnutnej miere, pričom súd pri rozhodovaní o rozsahu zriadenia práva vecného bremena je povinný rozhodovať na základe zisteného skutkového stavu a berúc do úvahy povinnosť obmedzenia vlastníckeho práva žalovaných iba v nevyhnutnej miere. Správne preto súd s prihliadnutím na zistený skutkový stav pristúpil aj k časovému obmedzeniu, ktoré odvolací súd korigoval zmeňujúcim rozsudkom výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie, berúc do úvahy dôvodnú odvoláciu námietku žalobcov v 1. a 2. rade v odvolaní proti doplňujúcemu rozsudku, že súd obmedzil rozsah vecného bremena aj v pracovné dni, ktoré sú dňami pracovného pokoja, ktorú odvoláciu námietku odvolací súd považuje za dôvodnú, a preto určil vo vzťahu k časovému obmedzeniu práva prechodu toto spôsobom ako súd prvej inštancie, t.j. v období od 7:00 hodiny do 16:00 hodiny počas prevádzkových hodín sklenárstva, ktoré prevádzkuje ako podnikateľský subjekt žalovaný 1., iba počas pracovných dní, ktoré nezahŕňujú dni, ktoré sú dňami pracovného voľna a štátnymi sviatkami. Pokiaľ teda prípadne na niektorý deň v rozmedzí od pondelka do piatka štátny sviatok, resp. deň pracovného voľna, v tomto období budú môcť žalobcovia využívať právo prechodu neobmedzene.“ Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd sa v reakcii na túto odvoláciu námietku žalobcov neodvolal len na súdnu prax, ktorú neoznačil, ale jasne, zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil, prečo sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o nutnosti časového obmedzenia rozsahu zriaďovaného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Časovému obmedzeniu rozsahu zriaďovaného práva sa pritom odvolací súd podrobne venoval i v bode 20.2. napadnutého rozsudku a jeho vecnému obmedzeniu v bodoch 20.4. a 20.05. rozsudku.

24.2. Podľa názoru žalobcov je arbitrárnym je aj spôsob vyporiadania sa odvolacieho súdu s odvolacou námietkou, v rámci ktorej žalobcovia poukázali na možné dôsledky, ktoré by mohli vzniknúť z obmedzenia, spočívajúceho v tom, že po zaťažených pozemkoch žalovaných môže súčasne prechádzať len jedno motorové vozidlo oprávnených z vecného bremena, keď žalobcovia konkrétne poukázali na nemožnosť odtiahnutia pokazeného vozidla nachádzajúceho sa v predmetnej garáži, prípadne na pozemkoch oprávnených pri garáži, iným vozidlom do servisu, ak by to bolo potrebné pre jeho opravu.

24.3. Dovolací súd v tomto smere dodáva, že pokiaľ žalobcovia v súvislosti so súdom zriadeným právom zodpovedajúcim vecnému bremenu prezentujú hypotetickú situáciu, ktorá môže ale nemusí v budúcnosti nastať, je treba si uvedomiť, že v civilnom sporovom konaní súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu, ktorý zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona (§ 215 ods. 1, 2 CSP). Pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 217 CSP), pričom odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní (§ 383 CSP). Okrem princípu formálnej pravdy (§ 215 CSP) a princípu viazanosti žalobným návrhom (§ 216 CSP) je pre rozsudok rozhodujúci aj časový okamih, ku ktorému sa viaže

predovšetkým princíp formálnej pravdy. Súd rozhoduje o skutkovom stave, ktorý tu je v čase vydania rozhodnutia. (IVANKO, Daniel. § 217 [Stav rozhodný pre vydanie rozsudku]. In: IVANČO, Marek, IVANKO, Daniel a kol. Civilný sporový poriadok. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2026, s. 533, marg. č. 1.) Z uvedeného je zrejmé, že súdne rozhodnutie reaguje len na zistený skutkový stav a nemôže predvídať každú prípadnú budúcu situáciu. Preto pokiaľ odvolací súd v odpovedi na túto odvoláciu argumentáciu žalobcov v bode 20.7. rozsudku uviedol, že „Pokiaľ žalobcovia ďalej v odvolaní uvádzali možnosť vzniku problémov, ktoré môže spôsobiť súdom stanovené obmedzenie vlastníkov garáže (napr. odťah vozidla do servisu), odvolací súd uvádza, že súdne rozhodnutie nemôže obsiahnuť všetky prípadné životné skutočnosti a všetky životné situácie, ktoré môžu ale nemusia v budúcnosti nastať.“, nemožno jeho odpoveď hodnotiť ako arbitrárnu alebo nepreskúmateľnú.

25. Pokiaľ ide o námietku žalobcov 1/, 2/, vyplývajúcu z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP), týkajúcu sa nesprávne zisteného skutkového stavu, dovolací súd poznamenáva, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu dovolací súd nie je oprávnený, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodení skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018).

26. Procesnú vadu vedúcu k porušeniu ich práva na spravodlivý proces žalobcovia 1/, 2/ v tejto súvislosti videli v tom, že odvolací súd pri rozhodovaní vo vzťahu k časovému obmedzeniu súdom zriadeného vecného bremena vychádzal (len) z výsluchu žalovaného 1/ na pojednávaní dňa 21. novembra 2022, ktorý však nebol realizovaný, pričom odvolací súd v rozpore so zásadami logiky vyhodnotil v kontexte tvrdení žalovaného 1/ na danom pojednávaní následnú reakciu žalobcu 1/ a tieto „krivili“ tvrdiac, že tieto sa vzťahovali k prípadnému fungovaniu podielových spoluvlastníkov sporných pozemkov.

26.1. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že súd prvej inštancie vo vzťahu k obmedzeniu rozsahu zriadeného vecného bremena v bodoch 25. a 26. rozsudku zo dňa 20. decembra 2022 uviedol: „Zriadenie nevyhnutnej cesty predstavuje vážny zásah do práv vlastníka pozemku, preto je nevyhnutné porovnávať výhodu, ktorú cesta poskytuje vlastníkov stavby s ujmom, ktorá by vznikla jej zriadením vlastníkom zaťaženého pozemku. Súd musí zabezpečiť, aby stavbu bolo možné riadne užívať, ale aj to, aby zriadením cesty bol vlastník čo najmenej obmedzený. Preto možno zriadiť právo cesty v rozsahu objektívne zabezpečujúcom riadne užívanie stavby, aj keď nepôjde o užívanie komfortné. V tomto prípade bola podľa názoru súdu relevantná námietka neprimeraného obmedzenia žalovaného v 1. rade, ktorý prevádzkuje sklenárstvo a priestor na pozemku parc. č. CKN XXX/X medzi budovami využíva na účely uskladnenia materiálu, keďže priestor spoločného dvora parc. č. CKN XXX/X počas prevádzkových hodín mu to neumožňuje, preto bolo potrebné upraviť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska, tak aby v dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva žalovaného v 1. rade, ako bolo deklarované právny zástupcom žalovaných 1., 2., 4., 5. rade na pojednávaní dňa 21.11.2022, t. j. od 7.00 hod. do 16.00 hod., bolo právo cesty vylúčené, Súd poukazuje, že táto úprava v zásade zodpovedá aj úprave obsiahnutej v neodkladnom opatrení nariadenom na návrh žalobcov v 1. a 2. rade, doposiaľ trvala, dokonca súd má za to, že je počas víkendov výhodnejšia pre žalobcov v 1. a 2. rade v tom smere, že neobmedzuje počet prejazdov denne mimo stanovenej doby od 7.00 hod. do 16.00 hod. V rámci uvedeného časového intervalu má žalovaný v 1. rade vytvorený neobmedzený priestor ukladať si materiál medzi budovami, t.j. aj v priestore cesty, avšak mimo jeho rámec musí zabezpečiť, že prechod medzi budovami bude voľný, nakoľko materiál môže byť uskladnený už aj pred budovou prevádzky bez hrozby vzniku škody, keďže areál bude uzavretý, neprístupný verejnosti - hrozba poškodenia uskladneného materiálu z dôvodu pohybu zákazníkov prevádzky a parkovania vozidiel zákazníkov bude minimalizovaná. Podľa názoru súdu nepostačuje na kompenzovanie ujmy žalovaného v 1. rade primeraná odplata za zriadenie práva cesty, nakoľko ide o obmedzenie závažné, bolo potrebné kompenzovať to určitým diskomfortom pre vlastníkov garáže, ktorý však nie je v rozpore so samotným užívaním stavby garáže, a to parkovanie osobného motorového vozidla, keď súd je toho názoru, že takýmto spôsobom

možno užívanie garáže plnohodnotne zabezpečiť. Okrem toho súd zdôrazňuje, že ide o zriadenia vecného bremena - práva cesty pre vlastníkov garáže, ktorá je určená na parkovanie jedného motorového vozidla, čo bolo v konaní nesporné, preto súd vymedzil rozsah vecného bremena aj týmto smerom, t.j. je možné prechádzať po ceste do garáže a z garáže cez pozemky žalovaných len jedným osobným motorovým vozidlom, ktoré v garáži bude parkovať, tým dôjde k riadnemu a účelnému využitiu tejto stavby. Ďalšie osobné motorové vozidlá tam prechádzať nemôžu, t.j. na účely zaparkovania na pozemku vo vlastníctve žalobcov či v prístrešku, pokiaľ v garáži už bude osobné motorové vozidlo zaparkované - v takom prípade nie je prípustný prechod po ceste ďalším osobným motorovým vozidlom. Úprava neodkladným opatrením na návrh žalobcov tomu v zásade zodpovedá, naviac v rozsudku nebolo stanovené konkrétne motorové vozidlo, ktorého prechod bude možný na rozdiel od neodkladného opatrenia, nakoľko podľa názoru súdu nie je relevantné, aké konkrétne osobné motorové vozidlo, t.j. akej značky a evidenčného čísla bude v garáži parkovať. Príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá povolené nie sú, jednalo by sa o neprimerané obmedzenie pozemkov vo vlastníctve žalovaných. Hoci aj tieto veci možno v garáži uskladniť, nepredstavujú riadne naplnenie účelu užívania tejto stavby. Okrem toho vzhľadom na rozmery týchto vecí a rozmery prístupu, ktorým žalobcovia v 1. a 2. rade disponujú v opornom múre (spodná časť pozemkov vo vlastníctve žalobcu v 1. rade), prístup nepochybne pre príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá možno zabezpečiť cez existujúci vstup v opornom múre s drobnými stavebnými úpravami (napr. vybudovanie koľajničiek na schodisku). Súd podotýka, že pri kolízii dvoch práv vždy je potrebné hľadať určitú rovnováhu, podľa názoru súdu takto upravený rozsah a obsah vecného bremena rovnováhu týchto dvoch práv zaručuje.“ Súd prvej inštancie ďalej v bodoch 7. a 8. dopĺňacieho rozsudku zo dňa uviedol: „Súd poukazuje tak, ako už bolo uvedené v odôvodnení rozsudku Okresného súdu Ružomberok č.k. 4C/33/2006-2549 zo dňa 20.12.2022, že zriadenie nevyhnutnej cesty predstavuje vážny zásah do práv vlastníka pozemku, preto je nevyhnutné porovnávať výhodu, ktorú cesta poskytuje vlastníkovi stavby s újmou, ktorá by vznikla jej zriadením vlastníkovi zaťaženého pozemku. Súd musí zabezpečiť, aby stavbu bolo možné riadne užívať, ale aj to, aby zriadením cesty bol vlastník čo najmenej obmedzený. Preto možno zriadiť právo cesty v rozsahu objektívne zabezpečujúcom riadne užívanie stavby, aj keď nepôjde o užívanie komfortné. V tomto prípade súd považoval za relevantnú námietku neprimeraného obmedzenia žalovaného v 1. rade, ktorý prevádzkuje sklenárstvo a priestor na pozemku parc. č. CKN XXX/X medzi budovami využíva na účely uskladnenia materiálu, keďže priestor spoločného dvora parc. č. CKN XXX/X počas prevádzkových hodín mu to neumožňuje, preto bolo potrebné upraviť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska, tak aby v dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva žalovaného v 1. rade, ako bolo deklarované právny zástupcom žalovaných 1., 2., 4., 5. rade na pojednávaní dňa 21.11.2022, t.j. od 7.00 hod. do 16.00 hod., bolo právo cesty vylúčené. Súd poukazuje, že táto úprava v zásade zodpovedá aj úprave obsiahnutej v neodkladnom opatrení nariadenom na návrh žalobcov v 1. a 2. rade, doposiaľ trvala, dokonca súd má za to, že je počas víkendov výhodnejšia pre žalobcov v 1. a 2. rade v tom smere, že neobmedzuje počet prejazdov denne mimo stanovenej doby od 7.00 hod. do 16.00 hod. V rámci uvedeného časového intervalu má žalovaný v 1. rade vytvorený neobmedzený priestor ukladať si materiál medzi budovami, t.j. aj v priestore cesty, avšak mimo jeho rámec musí zabezpečiť, že prechod medzi budovami bude voľný, nakoľko materiál môže byť uskladnený už aj pred budovou prevádzky bez hrozby vzniku škody, keďže areál bude uzavretý, neprístupný verejnosti - hrozba poškodenia uskladneného materiálu z dôvodu pohybu zákazníkov prevádzky a parkovania vozidiel zákazníkov bude minimalizovaná. Podľa názoru súdu nepostačuje na kompenzovanie ujmy žalovaného v 1. rade primeraná odplata za zriadenie práva cesty, nakoľko ide o obmedzenie závažné, bolo potrebné kompenzovať to určitým diskomfortom pre vlastníkov garáže, ktorý však nie je v rozpore so samotným užívaním stavby garáže, a to parkovanie osobného motorového vozidla, keď súd je toho názoru, že takýmto spôsobom možno užívanie garáže plnohodnotne zabezpečiť. Nakoľko ide o zriadenie vecného bremena - práva cesty pre vlastníkov garáže, ktorá je určená na parkovanie jedného motorového vozidla, čo bolo v konaní nesporné, preto súd vymedzil rozsah vecného bremena aj týmto smerom, t.j. je možné prechádzať po ceste do garáže a z garáže cez pozemky žalovaných len jedným osobným motorovým vozidlom, ktoré v garáži bude parkovať, tým dôjde k riadnemu a účelnému využitiu tejto stavby. Ďalšie osobné motorové vozidlá tam prechádzať nemôžu, t.j. na účely zaparkovania na pozemku vo vlastníctve žalobcov či v prístrešku, pokiaľ v garáži už bude osobné motorové vozidlo zaparkované - v takom prípade nie je prípustný prechod po ceste ďalším osobným motorovým vozidlom, naviac v rozsudku súd

nestanovil konkrétne motorové vozidlo, ktorého prechod bude možný, nakoľko podľa názoru súdu nie je relevantné, aké konkrétne osobné motorové vozidlo, t.j. akej značky a evidenčného čísla bude v garáži parkovať. Príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá povolené nie sú, jednalo by sa o neprimerané obmedzenie pozemkov vo vlastníctve žalovaných. Hoci aj tieto veci možno v garáži uskladniť, nepredstavujú riadne naplnenie účelu užívania tejto stavby a okrem toho vzhľadom na rozmery týchto vecí a rozmery prístupu, ktorým žalobcovia v 1. a 2. rade disponujú v opornom múre (spodná časť pozemkov vo vlastníctve žalobcu v 1. rade), prístup nepochybne pre príručné vozíky a jednostopové motorové vozidlá možno zabezpečiť cez existujúci vstup v opornom múre s drobnými stavebnými úpravami (napr. vybudovanie koľajničiek na schodisku). V prevyšujúcej časti predmetného uplatneného nároku súd tento vyhodnotil ako nedôvodný.“ Odvolací súd v bode 20. napadnutého rozsudku uviedol: „Na základe podaného odvolania žalobcov v 1. a 2. rade a žalovaných 1., 2., 4. a 5. voči výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie tak v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 CSP a dôvodov podaného odvolania podľa § 380 CSP, po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vo veci na základe vykonaného dokazovania v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval skutkový stav veci správne, so skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v zmysle § 383 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Súd dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 CSP, rozhodnutie náležite odôvodnil, keď odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie má náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP. Je potrebné zdôrazniť, že ako žalobcovia, tak aj žalovaní, ako odvolatelia, v podanom odvolaní neuvedli žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé, a to s výnimkou odvolacej námietky žalobcov 1. a 2. vo vzťahu k rozsahu zriadenia vecného bremena aj počas pracovných dní, ktoré sú dňami pracovného pokoja, vyvodiť nad rámec zmeny, ktorú vykonal odvolací súd práve vo vzťahu k dňom, ktoré sú počas pracovného týždňa dňami pracovného voľna a štátnymi sviatkami, zmenu či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, nežiadali ani doplniť dokazovanie za podmienok stanovených ustanovením § 384 ods. 2 a 3 CSP o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré nemohli byť bez ich viny prezentované v prvoinštančnom konaní. Odvolací súd preto pri rozhodovaní vychádzal zo súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, pričom neboli naplnené procesné predpoklady dopĺňovať dokazovanie, prípadne nariaďovať odvolacie pojednávanie zo strany odvolacieho súdu (§ 383, § 384 ods. 1, 2 a 3 v spojení s ustanovením § 366 CSP). S prihliadnutím na rozsah odvolania žalobcov v 1. a 2. rade a odvolacie dôvody uvedené v ich odvolaní, odvolací súd konštatuje, že na základe preskúmania veci dospel k záveru, že podané odvolanie žalobcov 1. a 2. je čiastočne dôvodné, avšak iba v časti odvolacej námietky, ktorou namietali proti dopĺňujúcemu rozsudku obmedzenie zriadeného práva prechodu v pracovné dni, ktoré sú dňami pracovného pokoja. V ostatnej časti odvolanie žalobcov v 1. a 2. rade voči výroku I. dôvodné nie je, a preto mu nemožno vyhovieť. V prevyšujúcej časti vo vzťahu k výroku I. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje v celom rozsahu za vecne správne. Rovnako preskúmaním veci odvolací súd nepovažuje za dôvodné ani odvolanie žalovaných 1., 2., 4. a 5. proti výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie.“ Na základe odvolacej námietky žalobcov 1./, 2./, že im nie je zrejmé, že by z následne vykonaného dokazovania oproti dokazovaniu, ktoré bolo vykonané súdom v štádiu pred prvým meritórnym rozhodnutím predmetnej veci rozsudkom zo dňa 12. marca 2010, vyplynula existencia nejakých skutkových okolností, ktoré by opodstatnene viedli k nutnosti „redukovania“ tohto nároku vo forme obmedzenia zriaďovaného vecného bremena jednak z časového hľadiska a tiež z hľadiska foriem výkonu takéhoto práva, odvolací súd v bode 20.2. rozsudku uviedol:“ ...túto odvoláciu námietku nemožno považovať za relevantnú. Je nepochybné, že súd prvej inštancie o žalobe žalobcov, ktorou sa domáhali zriadenia práva vecného bremena rozhodol rozsudkom naposledy dňa 20.12.2022 na základe zisteného skutkového stavu, ktorý v odôvodnení rozhodnutia aj náležite uviedol. Odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 215 ods. 1 a 2 CSP, podľa ktorého súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu. Skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona. Pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté (§ 217 ods. 1 CSP). Odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku, z ktorého je zrejmé vykonanie dokazovania, okrem iného aj výsluchom žalovaného v 1. rade. Z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že žalovaní v 1., 2., 4. a 5. rade vyjadrili nesúhlas s uplatneným nárokom žalobcov, pričom okrem iného ich obrana spočívala v poukaze na neprimerané obmedzenie vlastníckeho práva žalovaných 1., 2., 4. a 5. v porovnaní s výhodou pre žalobcov 1. a 2. osobitne s prihliadnutím ku skutočnosti výkonu podnikateľskej činnosti žalovaným 1. na

predmetných pozemkoch, a to prevádzka sklenárstva. Je teda zrejmé, že súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 20.12.2022 rozhodoval na základe zisteného skutkového stavu v konaní, ktorý bol zistený v čase vyhlásenia rozhodnutia súdu zo dňa 20.12.2022. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je nepochybne zrejmé, že práve táto okolnosť viedla súd k zriadeniu práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu v rozsahu, ako to určil súd prvej inštancie vo výroku rozsudku zo dňa 20.12.2022, čo nepochybne vyplýva z odôvodnenia rozsudku, konkrétne z bodu 25. rozhodnutia súdu prvej inštancie, keď podľa názoru súdu je relevantná námietka neprimeraného obmedzenia žalovaného v 1. rade, ktorý prevádzkuje sklenárstvo a priestor na pozemku parc. č. CKN XXX/X medzi budovami využíva na uskladnenia materiálu, keďže priestor spoločného dvora parc. č. CKN XXX/X počas prevádzkových hodín mu to neumožňuje. Správne súd prvej inštancie dospel k záveru, že bolo potrebné upraviť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska tak, aby v dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva žalovaného v 1. rade, t.j. od 7:00 hodiny do 16:00 hodiny bolo právo cesty vylúčené. V tomto smere odvolací súd uvádza, a to vzhľadom k výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým zmenil výrok I. čiastočne, že aj z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nepochybne vyplýva, že súd prvej inštancie mienil obmedziť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska viažúci sa k dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva, avšak dostatočne nezohľadnil skutočnosť, že toto obmedzenie sa nemá týkať aj kalendárnych dní spadajúcich do pracovných dní, t.j. pondelok až piatok v prípade, že na tieto dni pripadne štátny sviatok, resp. deň pracovného voľna. Odvolací súd uvádza, že pracovný deň je každý kalendárny deň s výnimkou víkendov (v Slovenskej republike je to sobota a nedeľa), štátnych sviatkov a dní pracovného voľna. Z týchto dôvodov preto odvolací súd aj zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že časové obmedzenie od 7:00 hodiny do 16:00 hodiny sa vzťahuje len na pracovné dni. S prihliadnutím na odvoláciu námietku žalobcov je nutné konštatovať, že z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že súd pristúpil k obmedzeniu vecného bremena z časového hľadiska práve na základe zisteného skutkového stavu, a to aj výsluchom žalovaného 1. na pojednávaní dňa 21.11.2022. Nemožno však prisvedčiť odvolacej námietke žalobcov, že súd vôbec nebral na zreteľ následné skutkové tvrdenia žalobcu 1. uvedené na predmetnom pojednávaní; odvolací súd po oboznámení sa s výpoveďou žalobcu 1. na pojednávaní dňa 21.11.2022 konštatuje, že žalobca 1. uvádzal predovšetkým skutkové tvrdenia vzťahujúce sa k prípadnému fungovaniu podielových spoluvlastníkov sporných pozemkov, po ktorých súd zriadil právo vecného bremena, čo však nie je predmetom tohto súdneho konania; dohoda na tom, ako ktorý z podielových spoluvlastníkov bude používať, resp. využívať predmet podielového spoluvlastníctva je výlučne na dohode podielových spoluvlastníkov a pre rozhodnutie v tejto veci nemá právnu relevanciu.“ Po zhodnotení odvolacích námietok žalobcov 1./2., odvolací súd v bode 20.8. rozsudku uzavrel: „Berúc do úvahy už všetko vyššie uvedené, odvolací súd zhrňúc uvádza, že odvolacie námietky, okrem námietky vo vzťahu k obmedzeniu práva prejazdu počas kalendárnych dní, ktoré sú inak pracovnými dňami v období dní pracovného voľna a štátnymi sviatkami, ktorú odvoláciu námietku odvolací súd považoval za dôvodnú, rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne správny, avšak keďže odvoláciu námietku uvedenú vyššie považoval za dôvodnú, postupom v zmysle § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.“

26.2. Z uvedeného vyplýva, že nižšie súdy svoj záver o potrebe časového i vecného obmedzenia rozsahu zriadeného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nezaložili len a výlučne na vyjadreniach žalovaného 1/, ale na základe komplexného skutkového stavu, zisteného v danej veci rozsiahlym dokazovaním. V tomto smere je podstatné rozlíšenie medzi pojmi „dôkaz“ a „dôkazný prostriedok“. Dôkazom sa rozumie všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov (§ 187 ods. 1 CSP). Dôkaz je teda výsledkom dôkazného prostriedku, ktorý je relevantný pre náležité zistenie skutkového stavu. Naproti tomu dôkazný prostriedok (§ 187 ods. 2 CSP) je prameň informácie, ktorá ešte iba môže byť relevantná pre náležité zistenie skutkového stavu. Z dôkazného prostriedku teda môže, avšak nemusí vyplývať samotný dôkaz. Ide totiž len o nesprávne označenie dôkazného prostriedku. Z daného hľadiska je potom bez právneho významu, že odvolací súd v bode 20.2. napadnutého rozsudku nesprávne označil vyjadrenie žalovaného 1/ na pojednávaní dňa 21. novembra 2022 ako jeho výsluch. Súd prvej inštancie v rozsudku zo dňa 20. decembra 2022 v spojení s doplniacim rozsudkom zo dňa 12. októbra 2023 pritom v bode 11. k výpovedi žalovaného 1/ uviedol: „Žalovaný v 1.rade vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedol, že čo sa týka

obmedzenia používania prístupovej cesty z pohľadu jeho podnikateľskej činnosti, jednalo by sa o obmedzenie jeho využívania z jeho pohľadu 100%, lebo na tomto pozemku, ako to je zakreslené, by nemohol mať nič uskladnené a nemohol by ho 100% využívať. Nestotožňuje sa s tým, že by mal byť využívaný len v rozsahu nejakých 55%. Je jasné, že v prípade zriadenia vecného bremena dotýčny vlastník bude obmedzený v rozsahu 100%, to je logické. On kupoval tieto pozemky na účely využívania podnikania, prevádzkovania sklenárstva, to znamená na tieto účely potom pozemok by 100% nemohol používať. Zakreslená cesta by musela zostať voľná a nemohol by si tam uskladniť materiál, nemohlo by sa tam ani parkovať. Tu sa jedná o pozemky, ktoré sú medzi budovami, čo vyasfaltovali. Samotný žalobca posielal súdu fotky, že nemôže prejsť cez túto asfaltovú cestu, keď on tam mal rozložený materiál. Čiže jedná sa o jeho 100% obmedzenie.“

27. Pokiaľ žalobcovia 1/, 2/ v tomto kontexte namietajú, že odvolací súd nevyhodnotil správne obsah výpovedí žalovaného 1/ či žalobcu 1/ na pojednávaní dňa 21. novembra 2022, keď žalobca 1/ svojim poukazom na viacpočetnosť vlastníckych vzťahov k zaťaženým pozemkom poukázal na faktickú nemožnosť ich využitia žalovaným 1/ na skladovanie materiálu, pretože týmto spôsobom by nevyhnutne obmedzil ostatných spoluvlastníkov, najmä rodinu žalovanej 5/ (jeho dcéry), resp. i ďalšie v konaní produkované dôkazy, z ktorého dôvodu mal za nesprávny skutkový stav, zistený odvolacím súdom, dovolací súd pripomína, že hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30. júna 2016) zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Porušením práva na spravodlivý proces však nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany, resp. strán sporu. Z práva na spravodlivý súdny proces totiž pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

28. Vo vzťahu k argumentácii žalobcov 1/, 2/ v dovolaní vo všeobecnosti spochybňujúcej vykonané dokazovanie a namietajúcej podľa nich nesprávne zistený skutkový stav veci, dovolací súd zdôrazňuje, že sporové konanie je konaním, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné, úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné. Dovolací súd ďalej zastáva názor, že uvedené námietky žalobcov 1/, 2/ predstavujú prostý nesúhlas s vyhodnotením dôkazov a skutkovým záverom, keď sa žalobcovia nestotožňujú so záverom odvolacieho súdu o potrebe obmedzenia rozsahu zriaďovaného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu podľa § 151o Občianskeho zákonníka z hľadiska primeranosti zaťaženia vlastníkov zaťažovaných pozemkov a dožadujú sa vyhodnotenia skutkových okolností, zistených vykonaným dokazovaním v ich prospech, čo však nepredstavuje zmatečnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

29. Žalobcovia v ďalšom namietajú, že odvolací súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré nastali po rozhodnutí prvostupňového súdu, ktoré žalobca 1/ predložil na pojednávaní súdu prvej inštancie dňa 12. októbra 2023 pred vyhlásením doplnacieho rozsudku a následne boli uvádzané aj v žalobcami podanom odvolaní voči doplnaciemu rozsudku. Tieto skutočnosti predstavujú spôsobilé novoty v rámci odvolacieho konania s poukazom na § 366 písm. d) CSP, keďže nastali až po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ktoré z tohto dôvodu žalobcovia nemohli skôr použiť.

29.1. Odvolací súd v bode 9. rozsudku zhrnul: „Žalobcovia v 1. a 2. rade podali odvolanie aj voči doplňujúcemu rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. RK - 4C/33/2006 - 2686 zo dňa 12.10.2023, pričom v podanom odvolaní uviedli odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP a v tomto odvolaní uviedli rovnaké odvolacie dôvody ako dôvody odvolania voči výroku I. rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 4C/33/2006 - 2549 zo dňa 20.12.2022 v podanom odvolaní žalobcov 1. a 2. zo dňa 02.01.2023. Z týchto dôvodov preto odvolací súd tieto dôvody odvolania v písomnom vyhotovení rozhodnutia ani opakovane neuvádza. Naviac v podanom odvolaní proti doplňujúcemu rozsudku uviedli, že sa žalobca 1. nestretol s tým, aby súd pri zriaďovaní vecného bremena prístupu k stavbe stanovoval časové obmedzenia ako aj obmedzenia čo do druhu prostriedkov. Nevedia prečo súd vychádzal zo skutkového tvrdenia, ktoré deklaroval zástupca žalovaných na pojednávaní dňa 21.11.2022 ako potrebu uskladňovania materiálu medzi budovami počas prevádzkových hodín sklenárstva, pretože priestor spoločného dvora to v danom čase neumožňuje, keď toto skutkové tvrdenie bolo následne a včas popreté žalobcom 1.; súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s tým, čo v danej súvislosti tvrdila žalujúca strana. Od vybudovania betónovej cesty prechádzajúcej aj medzi budovami žalovaný 1. nevyužíval priestor tejto cesty na uskladňovanie materiálu, toľž takým spôsobom, že by to malo znemožňovať prejazd osobnými motorovými vozidlami po betónovej ceste. Skutkový záver súdu ohľadom „potreby“ žalovaného 1. uskladňovať materiál počas prevádzkových hodín sklenárstva na mieste vymedzeného prechodu nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní. Aj odstup času od vyhlásenia rozsudku do vyhlásenia doplňujúceho rozsudku (takmer 10 mesiacov) potvrdzuje tvrdenia žalujúcej strany; žalobca 1. nebol svedkom toho, aby v mieste prejazdu bol uskladnený nejaký materiál takým spôsobom, že by tento zabraňoval v možnosti prejazdu vozidlom. Na uvedené poukazoval žalobca 1. v písomnom stanovisku, ktoré bolo prečítané na pojednávaní dňa 12.10.2023 pred vyhlásením doplňujúceho rozsudku. Na ďalšiu novú skutočnosť nastalú v danom medziobdobí poukázal žalobca 1. na to, že žalovaný 1. vybudoval novú dvojgaráž ústiacu na parcelu KNC č. XXX/X, žalovanému 1. tak pribudol ďalší, nie malý, priestor, či už na odparkovanie vozidiel alebo uskladnenie materiálu. Žalovaný 1. má tiež k dispozícii voľnú plochu aj z opačnej strany budovy sklenárstva, kde na malej časti má vytvorené parkovacie miesta a zvyšná časť predstavuje trávnatý porast. Tvrdená potreba využitia prechodu medzi budovami ako skladového priestoru, ktoré súd prebral ako dôvod pre obmedzenie zriadeného práva cesty je účelovo uvádzaným a nijako nepreukázaným tvrdením, ktoré je v priamom rozpore so skutočným účelom danej plochy. Vecné bremeno v rozsahu, v akom bolo zriadené obmedzuje žalobcov v tom, že bez rozumného dôvodu nemôžu využívať ním zriadený prejazd vtedy, keď to potrebujú, ale len v čase, kedy tak môžu podľa rozhodnutia súdu urobiť, keď napr. tak nemôžu urobiť ani v pracovné dni, ktoré sú dňami pracovného pokoja. Vo zvyšku uvádzali skutočnosti obdobné ako v odvolaní zo dňa 02.01.2023 vo vzťahu k výroku I. rozsudku súdu zo dňa 20.12.2022. Navrhli rozsudok súdu zmeniť a žalobe vyhovieť.“ Odvolací súd k označenej odvolacej námietke žalobcov 1/, 2/ v bode 20.7. uviedol: „.... Rovnako nie je dôvodná námietka žalobcov poukazujúca na odstup času od vyhlásenia rozsudku do vyhlásenia doplňujúceho rozsudku s poukazom na to, že žalobca nebol v tomto období svedkom toho, aby v mieste prejazdu bol uskladnený nejaký materiál takým spôsobom, že by tento zabraňoval v možnosti prejazdu vozidlom, keďže uvedená skutočnosť, ktorá však nebola ani predmetom dokazovania, je bez právneho významu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Pokiaľ žalobcovia ďalej v odvolaní uvádzali možnosť vzniku problémov, ktoré môže spôsobiť súdom stanovené obmedzenie vlastníkov garáže (napr. odťah vozidla do servisu), odvolací súd uvádza, že súdne rozhodnutie nemôže obsiahnuť všetky prípadné životné skutočnosti a všetky životné situácie, ktoré môžu ale nemusia v budúcnosti nastať. Rovnako vo vzťahu k rozhodnutiu súdu vo veci nemá právny význam tvrdená skutočnosť - animozita žalovaného 1. voči žalobcovi 1.“

29.2. Z uvedeného je zjavné, že dovolacia námietka žalobcov 1/, 2/, že sa ich argumentáciou, uvádzanou v odvolaní proti doplniacemu rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd nezaoberal, neobstojí, pretože odvolací súd žalobcami uvádzané okolnosti vyhodnotil ako právne irelevantné vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Ako je uvedené vyššie, nevyžaduje sa pritom, aby na argument strany, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Dovolený súd tiež poznamenáva, že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to,

aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

Dovolanie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/

30. Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedli, že pokiaľ odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, mal zopakovať dokazovania v potrebnom rozsahu, za ktorým účelom mal nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie. Je totiž procesne neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim v konečnom dôsledku k záveru o zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

30.1. Dovolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že odvolací súd sa v uvedenom smere žiadneho procesného pochybenia nedopustil.

30.2. Podľa § 383 CSP je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

30.3. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

30.4. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

30.5. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že odvolací súd je v zásade viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. Iba v prípade, ak má pochybnosti o jeho správnosti, má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, a to vtedy, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tým, že opakoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy.

30.6. Inak povedané, ak odvolací súd v rámci preskúmania rozhodnutia súdu prvej inštancie dôjde k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie zopakuje. Uvedená povinnosť odvolacieho súdu vyplýva z princípu priamosti, ktorý v tomto prípade znamená, že odvolací súd nemôže dôkazy vykonané súdom prvej inštancie sám len prehodnotiť. O nové hodnotenie dôkazov ide tam, kde má odvolací súd iný názor na spoľahlivosť dôkazného prostriedku. Zároveň, ak chce odvolací súd vstúpiť do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je rozhodnutie súdu prvej inštancie založené, obligatórne musí byť nariadené odvolacie pojednávanie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1279, 1287).

30.7. Dovolací súd v podobných súvislostiach stabilne zastáva názor, že je neprípustné a v rozpore so zásadou priamosti, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie. Na to, aby ich mohol inak zhodnotiť, ich musí v odvolacom konaní opäť vykonať (porovnaj napr. 7Cdo/83/2018, 2Cdo/298/2020, 2Cdo/121/2022). Ak sa má potom vykonať pred odvolacím súdom dokazovanie, je potrebné nariadiť pojednávanie. Touto úpravou sa sleduje dôsledné rešpektovanie procesných práv strán sporu. Z hľadiska skutkového stavu možno uviesť, že ak odvolací súd vychádza z iných skutkových záverov ako súd prvej inštancie, musí jeho rozhodnutiu predchádzať pojednávanie, na ktorom sa zopakujú dôkazy alebo sa dokazovanie doplní vykonaním ďalších dôkazov (napríklad sp. zn. 2Obdo/33/2017).

30.8. V rozhodovanej veci súd prvej inštancie na základe skutkových okolností, zistených vykonaným dokazovaním konštatoval splnenie podmienok zriadenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (práva cesty), a to: 1/ vlastník stavby nie je zároveň vlastníkom príslušného pozemku, 2/ prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, 3/ neexistencia okolností, ktoré zriadenie práva cesty vylučujú. Zároveň konštatoval relevantnosť námietky neprimeraného obmedzenia žalovaného 1/, ktorý prevádzkuje sklenárstvo a priestor na pozemku parc. č. CKN XXX/X medzi budovami využíva na účely uskladnenia materiálu, a preto dospel k záveru o potrebe upraviť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska, tak aby v dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva žalovaného 1/, ako bolo deklarované zástupcom žalovaných, t. j. od 7.00 hod. do 16.00 hod., bolo právo cesty vylúčené. V rámci uvedeného časového intervalu má žalovaný 1/ podľa názoru súdu prvej inštancie vytvorený neobmedzený priestor ukladať si materiál medzi budovami, t. j. aj v priestore cesty, avšak mimo jeho rámec musí zabezpečiť, že prechod medzi budovami bude voľný, nakoľko materiál môže byť uskladnený už aj pred budovou prevádzky bez hrozby vzniku škody, keďže areál bude uzavretý, neprístupný verejnosti. Z týchto dôvodov výrokom I. rozsudku zriadil právo zodpovedajúce vecnému bremenu, právo cesty jedným osobným motorovým vozidlom kedykoľvek, s výnimkou doby od 7.00 hod. do 16.00 hod. počas nasledovných dní v kalendárnom týždni: pondelok, utorok, streda, štvrtok a piatok.

30.9. Z dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, i s uvedeným záverom súdu prvej inštancie, pričom však doplnil, že súd prvej inštancie síce mienil obmedziť rozsah zriadeného práva cesty z časového hľadiska viažuci sa k dobe prevádzkových hodín prevádzky sklenárstva, avšak dostatočne nezohľadnil skutočnosť, že toto obmedzenie sa nemá týkať aj kalendárnych dní spadajúcich do pracovných dní, t. j. pondelok až piatok v prípade, že na tieto dni prípadne štátny sviatok, resp. deň pracovného voľna. Výlučne z týchto dôvodov o odvolací súd aj zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že časové obmedzenie od 7:00 hodiny do 16:00 hodiny sa vzťahuje len na pracovné dni, teda zmenil výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie tak, že zriadil právo zodpovedajúce vecnému bremenu, právo cesty jedným osobným motorovým vozidlom kedykoľvek, s výnimkou doby od 7.00 hod. do 16.00 hod. počas pracovných dní v kalendárnom týždni: pondelok, utorok, streda, štvrtok a piatok.

30.10. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní len spresnil časové obmedzenie rozsahu zriaďovaného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, konštatované už súdom prvej inštancie, a to len a výlučne na základe skutočností, ktoré z vykonaného dokazovania zistil už súd prvej inštancie, a ktoré on sám pri svojom rozhodovaní do úvahy vzal, čo vyplýva z odôvodnenia jeho rozsudku, avšak svoj výrok v tomto smere nedostatočne špecifikoval. Zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu bolo založené len na skutočnostiach, ktoré vykonaným dokazovaním zistil samotný súd prvej inštancie, nedošlo k prehodnoteniu dôkazov, ktoré prvoinštančný súd vykonal a ani k zmene, či doplneniu skutkového stavu o nové skutočnosti, ktoré by mal odvolací súd zistiť sám zo zopakovaného alebo doplneného dokazovania. V procesnom postupe odvolacieho súdu tak niet žalovanými 1/, 2/ namietanej nesprávnosti, ktorá by zasiahla do ich práva na spravodlivý proces.

31. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzavrel, že také pochybenia súdov v procese dokazovania, ktoré by znemožnili žalobcom 1/, 2/ alebo žalovaným 1/, 2/, 4/ a 5/ uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP z obsahu spisu nevyplývajú. Prípustnosť dovolania z tohto zákonného ustanovenia preto nie je daná.

K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 CSP

32. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

33. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v

nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

34. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

35. Na to, aby mohol dovolací súd podrobiť dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeného pod písmenom a) až c) ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v zákone (§ 431 až § 435 CSP).

36. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP).

37. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

38. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože pre rozhodnutie podstatná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ.

Dovolanie žalobcov 1/, 2/:

39. Žalobcovia dovolanie odôvodnili dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom sformulovali nasledujúce otázky, ktoré podľa ich názoru, boli pre rozhodnutie vo veci kľúčové, a ktoré doposiaľ v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu riešené neboli:

1/ „Či súd zriaďujúci vecné bremeno k stavbe - nehnuteľnej podľa 1510 ods. 3 OZ, spočívajúce v práve prejazdu veci, môže časovo obmedziť právo prejazdu výlučne z dôvodov existujúcich na strane aktuálnych vlastníkov zaťažených nehnuteľnosťami a ak áno, aký charakter z hľadiska ich trvalosti musia mať takéto dôvody?

2/ Má vplyv na zriadenie vecného bremena a jeho rozsah - čo do jednotlivých typov dopravných prostriedkov to, či aktuálne oprávnený z vecného bremena disponuje príslušným dopravným prostriedkom (v danej veci jednostopovým motorovým vozidlom), hoci v minulosti ho vlastnil a existuje predpoklad jeho zadováženia hoc aj vo vzdialenejšej budúcnosti, keď stavba, ku ktorej sa vecné bremeno zriaďuje, je stavebne určená aj na parkovanie takýchto dopravných prostriedkov?

3/ Je prípustné obmedzenie zriaďovaného vecného bremena k stavbe nehnuteľnej veci, slúžiacej na parkovanie dopravných prostriedkov ohľadne rozsahu dopravných prostriedkov či už motorových alebo bezmotorových, a to takých, ktoré sú spôsobilé na ich odparkovanie v garáži, pre ktoré by si oprávnený z vecného bremena mal zriaďovať iný spôsob prízjazdu k stavbe garáže ako po nehnuteľnostiach, po ktorých súd zriadi vecné bremeno prejazdom osobným motorovým vozidlom, nerešpektujúc pravidlo

„od širšieho k užšiemu“, t.j. ak je zriadený prechod pre dvojstopové vozidlá, tento zahŕňa (ak aj to nie je výslovne uvedené) aj prechod pre jednostopové vozidlá?

4/ Je prípustné obmedzenie osôb oprávnených zo zriadeného vecného bremena tým spôsobom, že môžu prechádzať po zaťažených nehnuteľnostiach počas trvania ich prejazdu súčasne len jedným vozidlom, ak také niečo neodôvodňuje výlučne charakter zaťažených nehnuteľností?

5/ Má súdom stanovený rozsah obmedzenia vecného bremena zriadeného podľa § 1510 ods. 3 OZ v prípade existencie možnosti obmedzenia jeho rozsahu z dôvodov existujúcich výlučne na strane vlastníka (jedného z vlastníkov) zaťaženej nehnuteľnosti, vplyv na výšku náhrady určenej znaleckým posudkom, ktorý vychádzal z predpokladu, že má ísť o zriadenie vecného bremena v neobmedzenom rozsahu a ak áno aký?„

40. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

41 Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácie na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

42 Dovolací súd posudzujúc žalobcami 1/, 2/ formulované otázky (bod 36. tohto rozhodnutia) aj v kontexte obsahu podaného dovolania (§ 124 CSP), uvádza, že nosnou argumentáciou žalobcov 1/, 2/ pri formulovaní právnych otázok podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP bolo spochybňovanie skutkového záveru súdov nižšej inštancie o potrebe časového i vecného obmedzenia rozsahu zriaďovaného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na základe konkrétnych skutkových okolností, zistených v rozhodovanej veci vykonaným dokazovaním, pričom zároveň pri formulácii právnej otázky podsúvajú úvahy, či skutkové okolnosti rozhodovanej veci opodstatňujú časové i vecné obmedzenie rozsahu súdom zriaďovaného práva alebo nie. Uvedené argumenty dovolateľov pretavené do nastolených otázok indikujú, že žalobcovia 1/, 2/ vo svojej podstate namietajú voči skutkovým zisteniam súdov nižších inštancií o existencii skutkových okolností, pre ktoré bolo nutné pristúpiť k časovému a vecnému obmedzeniu rozsahu zriaďovaného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, resp. skutkovým okolnostiam, na základe ktorých nižšie súdy stanovili výšku odplaty za zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a ani formulovať nové skutkové závery, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (porov. § 442 CSP). Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nie je tretou inštanciou, primárne je súdom právnym, nie skutkovým, a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 432). Z obsahu tejto časti dovolania a formulácie otázok vyplýva, že žalobcovia 1/, 2/ nesúhlasia s jednotlivými čiastkovými úvahami, na ktorých samých osebe odvolací súd svoje rozhodnutie ani nezaložil, ale ktoré následne, po zhodnotení všetkých okolností zistených vo veci, spoločne viedli k zhrňujúcemu záveru nižších súdov o splnení podmienok pre zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v zmysle § 1510 ods. 3

Občianskeho zákonníka a o potrebe čiastočného zamietnutia žaloby, s ktorými úvahami polemizujú, vyslovujú s nimi nesúhlas a poskytujú vlastné vysvetlenia a interpretáciu udalostí, motívov i konania dotknutých subjektov. Takým spôsobom sa im však nepodarilo vymedziť právnu otázku v niektorom z dovolacích dôvodov v zmysle § 421 CSP.

43. Na základe uvedeného dovolací súd uzavrel, že dovolacia argumentácia žalobcov 1/, 2/ v tejto časti nezodpovedá požiadavkám stanoveným v § 421 ods. 1 písm. b) v spojení s § 431 až § 435 CSP.

Dovolenie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/

44. K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ uviedli, že odvolací súd nesprávne ustálil skutkový stav veci významný pre rozhodnutie v spore, ktorý nesprávne posúdil po právnej stránke, keď dospel k záveru, že v danom prípade sú na zriadenie vecného bremena splnené zákonom stanovené podmienky. Nastolili otázku, či Je možné zriadiť právo cesty pre vlastníka vecným bremenom zaťažených nehnuteľností, pokiaľ vlastník vedľajšieho pozemku, ktorý susedí s pozemkom patriacim žalobcovi, je podnikateľ a na pozemku, na ktorom výlučne on realizuje podnikateľskú aktivitu, konkrétne prevádzku sklenárstvo, keď výhoda zriadením vecného bremena spočívajúceho v práve cesty, je neprimerane vyššia oproti okolnostiam znášania núteného obmedzenia vlastníckeho práva spojeného s obmedzením jeho podnikania, ktorá úvaha vyplýva priamo z ust. § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka obsahujúce slovo môže?” Žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ majú za to, že pokiaľ je možné pri jednostopovom vozidle začať robiť prístup drobnými stavebnými úpravami, to isté je možné uskutočniť aj s väčšími stavebnými úpravami, ktoré súvisia s prístupom dvojstopovým osobným motorovým vozidlom cez svoj príľahlý pozemok (Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 17. februára 2006, sp. zn. 22 Cdo 38/2005 - Rc/4/2007). Tento rozsudok bol aplikovaný aj slovenskými súdmi, napríklad rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 8Co/139/2017 zo dňa 28. decembra 2017. Namietali, že žalobcovia majú ničím nerušený prístup na cestnú komunikáciu na ulicu Q. A., ktorý prístup je možný po stavebných úpravách cez príľahlé pozemky parc. č. XXX/X a XXX/X, ktoré sú hraničiace s miestnou komunikáciou. Podľa žalovaných nie je možné zriadiť právo cesty, pokiaľ výhoda, ktorá je poskytnutá vlastníkom stavby, neprimerane zaťažuje podnikateľské aktivity vlastníka pozemku a zároveň žalobca je nielen vlastníkom stavby garáže, ale je aj vlastníkom príľahlého pozemku, ktorý kúpil, aby si na ňom zriadil prístup ku garáži. Druhú právnu otázku naformulovali nasledovne: “Zriadenie vecného bremena nevyhnutnej cesty je zásahom do vlastníckeho práva, ktoré je jedným zo základných práv; ustanovenie umožňujúce takýto zásah nie je možné vykladať extenzívne; preto základnou podmienkou pre zriadenie práva cesty je, že vlastníkom stavby nie je súčasne vlastníkom príľahlého pozemku“, pričom poukázali na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/51/2020. Prístup k pozemkom žalobcu nie je lokalizovaný v žiadnom priemyselnom areáli, neslúži ako prístupová cesta, ale naopak, slúži výlučne na účely podnikania žalovaného 1/, ktorý má aj podľa fotodokumentácie na pozemku umiestnené sklenené tabule slúžiace ako zásoby pre výrobu sklenárskych výrobkov.

45. Žalovaní prípustnosť podaného dovolania v opísanej časti výslovne vyvodzujú z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, resp. podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP sa však vzájomne vylučuje; ich súbeh, resp. vzájomná kumulácia je vylúčená (viď napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/27/2017). Zásada, podľa ktorej dovolateľ nemôže uplatniť popri sebe viaceré, navzájom protichodné alebo logicky sa vylučujúce dôvody prípustnosti dovolania, sa neuplatňuje iba vo vzájomnom (horizontálnom) vzťahu ustanovení § 420 CSP a § 421 CSP, ale tiež vo vnútri týchto ustanovení [vo vertikálnom usporiadaní jednotlivých dôvodov prípustnosti dovolania v rámci toho istého ustanovenia (samostatne v rámci § 420 CSP a v rámci § 421 CSP)]. Preto sa dovolací súd pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil na skúmanie prípustnosti tejto časti dovolania len z hľadiska dovolacieho dôvodu, ktorý je v ustanovení § 421 ods. 1 CSP uvedený na prednejšom mieste, t. j. na dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (v tomto smere porovnaj aj rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 1VCdo/2/2017).

46. Dovolací súd posudzujúc žalovanými 1/, 2/, 4/ a 5/ prvú formulovanú otázku má za to, že žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ v podstate namietajú skutkové závery nižších súdov o vyvážení výhod, ktorú zriadené právo poskytuje vlastníkom stavby (žalobcom 1/, 2/) a ujmy, ktorá vznikne jeho zriadením vlastníkom zaťažených pozemkov (žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/) v rozhodovanej veci. Dovolatelia v tomto smere rozporujú najmä nesprávne vyhodnotenie dôkazov nižšími súdmi, ktoré sú podľa ich tvrdení v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, čím implicitne vytýkajú nedostatok či nesprávnosť skutkových podkladov pred súdmi vyvozený právny záver (najmä pokiaľ ide o možnosť prístupu k stavbe cez iné pozemky, resp. za vykonania stavebných úprav). Dovolací súd v tejto súvislosti opätovne zdôrazňuje, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií a na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Právne posúdenie súdu prvej inštancie (ktoré si odvolací súd osvojil), je výsledok komplexného posúdenia zistených skutkových okolností a aplikácie právnych predpisov na zistený skutkový stav, v rámci ktorého procesu súdy nižších inštancií vykonaným dokazovaním zisťovali skutkový stav veci, uskutočnili výklad aplikovaných právnych predpisov a na základe tohto komplexného postupu (posúdenia dôvodnosti nároku) vec uzavreli konštatovaním, na ktorom založili svoje rozhodnutie. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno založiť na spochybňovaní skutkových záverov súdov nižších inštancií na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov, čo pritom v posudzovanom prípade tvorilo jadro podaného dovolania v tejto časti.

46.1. Pokiaľ žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ v tomto smere poukazujú na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 38/2005 zo dňa 17. februára 2006, či rozhodnutia krajských súdov Slovenskej republiky, kľúčovým pojmom je v danom prípade „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“, kam v zmysle záverov Najvyššieho súdu SR patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorú sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, pričom jej súčasťou je aj prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, dokonca aj v jednotlivom doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí v prípade, ak niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnil názory obsiahnuté v tomto skoršom rozhodnutí, prípadne tieto názory akceptovali a z vecného hľadiska na ne nadviazali. Tento pojem zahŕňa tiež naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská, ktoré boli publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd v rozhodovacej činnosti opakovane zdôraznil, že SR, že pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ nezahŕňa rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky (napr. sp. zn. 4Cdo/195/2021).

46.2. Vo vzťahu k druhej formulovanej otázke, „Zriadenie vecného bremena nevyhnutnej cesty je zásahom do vlastníckeho práva, ktoré je jedným zo základných práv; ustanovenie umožňujúce takýto zásah nie je možné vykladať extenzívne; preto základnou podmienkou pre zriadenie práva cesty je, že vlastník stavby nie je súčasne vlastníkom príslušného pozemku“, žalovaní poukázali na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/51/2020, s ktorým je podľa ich názoru rozhodnutie odvolacieho súdu v rozpore.

46.3. Vo veci, vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5Cdo/51/2020 bolo predmetom konania zriadenia vecného bremena práva prechodu peši a prejazdu motorovými vozidlami cez nehnuteľnosti žalovaného. Odvolací súd v danej veci došiel k záveru, že podmienka, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, nie je splnená, ak vlastník príslušného pozemku, ponúkol vlastníkovi stavby, že mu

pozemok dá do nájmu. Najvyšší súd sa v uznesení sp. zn. 5Cdo/51/2020 zo dňa 30. júna 2022 s týmto názorom nestotožnil. Dovolací súd vymedzil tri podmienky, ktorých splnenie je nevyhnutné pre zriadenie práva cesty cez príľahlý pozemok: I. Vlastník stavby nie je súčasne vlastníkom príľahkého pozemku. II. Prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak. III. Absentujú tu okolnosti vylučujúce zriadenie práva cesty. Zaoberajúc s výkladom druhej podmienky, najvyšší súd vyslovil právny záver, že „podmienka, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, nie je splnená v prípade, ak vlastník pozemku ponúkne vlastníkovi stavby prevod pozemku alebo jeho časti alebo zmluvné zriadenie vecného bremena práva cesty. Ide totiž o vecné práva, ktoré majú povahu absolútnych práv pôsobiacich proti všetkým, zabezpečujúcich nezrušiteľnosť oprávneného vo výkone jeho práva k veci. Podmienka, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, naproti tomu je splnená v prípade, ak vlastník stavby ponúkne právo prechodu nájomnou zmluvou. Ide o záväzkové právo, ktoré sa týka relatívneho vzťahu medzi nájomcom a prenajímateľom. Nájomná zmluva je dočasná, vypovedateľná a zrušiteľná. Pre zabezpečenie verejného záujmu na splnení povinnosti vlastníka stavby v zmysle stavebného zákona je takáto forma prístupu k stavbe nepostačujúca.“

46.4. V rozhodovanej veci nižšie súdy po vyhodnotení skutkových okolností veci, zistených vykonaným dokazovaním vyhodnotili ako splnené všetky tri podmienky, nevyhnutné pre zriadenie práva cesty cez príľahlý pozemok. V konaní nebolo stranami tvrdené, že by žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ ponúkali žalobcom 1/, 2/ prevod ich pozemkov alebo ich časti alebo zmluvné zriadenie vecného bremena práva cesty, táto okolnosť nebola predmetom dokazovania a nižšie súdy na jej vyhodnotení svoje rozhodnutia nezaložili, čo napokon je dostatočne zrejmé z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Aj z toho dôvodu uvedenú otázku nebolo možné považovať za relevantnú pre prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Z dôvodu, že otázka splnenia podmienky prístupu vlastníka k stavbe inak, za situácie, ak vlastník pozemku ponúkne vlastníkovi stavby prevod pozemku alebo jeho časti alebo zmluvné zriadenie vecného bremena práva cesty, riešená najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 5Cdo/51/2020 zo dňa 30. júna 2022, nebola v rozhodovanej veci stranami namietaná ani nižšími súdmi riešená, odvolací súd sa pri svojom rozhodovaní od označeného rozhodnutia ani nemohol odkloniť.

47. V časti dovolania, týkajúce sa dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, reprodukovanej v tomto rozhodnutí v bode 5.3, resp. 43., žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ žiadnu konkrétnu otázku, na ktorej riešení založil odvolací súd svoje rozhodnutie, a ktorá by doposiaľ nebola riešená dovolacím súdom výslovne nesformuloval. Dovolatelia sa iba všeobecne (nekonkrétne) pokúsili vymedziť otázku ako „Podmienky zriadenia vecného bremena vo forme takzvaného "práva cesty“, citovali ustanovenie § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, poukázali na nutnosť splnenia už skôr uvedených troch podmienok zriadenia vecného bremena súdom vo forme práva cesty a zdôraznili potrebu zváženia výhody, ktorú cesta poskytuje vlastníkovi stavby zriadením vecného bremena s ujmou, ktorá by vznikla zriadením cesty pre vlastníka vecným bremenom zaťaženej nehnuteľnosti. Mali za to, že je potrebné zistiť aj dôvody, pre ktoré vlastník stavby nemá možnosť prístupu k svojej stavbe a zvážiť, či možno zriadiť vecné bremeno cesty, resp. či možno od vlastníka pozemku spravodlivo požadovať, pričom poukázali na to, že skutočnosť, že prístup zriadený cez cudzí pozemok na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu môže byť pre žalobcu pohodlnejší alebo výhodnejší alebo že by sa nezaobišiel bez stavebných úprav, nemá pre rozhodovanie súdu význam. Z obsahu tejto časti jeho dovolania vyplýva, že žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ nesúhlasia so skutkovým stavom zisteným nižšími súdmi, ktorý napokon viedol k právnomu záveru nižších súdov o splnení podmienok pre zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v zmysle § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka a o čiastočnej opodstatnenosti žaloby, avšak nepodarilo sa im vymedziť právnu otázku v niektorom z dovolacích dôvodov v zmysle § 421 CSP. Dovolatelia v tomto smere nesplnili podmienku konkretizácie právnej otázky riešenej odvolacím súdom. Nespokojnosť s právnym posúdením veci v otázke „podmienok zriadenia vecného bremena vo forme takzvaného práva cesty“, nie je správnym spôsobom vymedzená právna otázka, iba sformulovaná nespokojnosť s meritorným rozhodnutím vo veci. Dovolací súd v tomto smere považuje za potrebné zdôrazniť, že len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú

definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP.

48. Zhrnúc uvedené, dovolací súd dovolanie žalobcov 1/, 2/ a žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ žalovaného v časti, v ktorej namietali vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné podľa § 447 písm. c) CSP. Ak žalobcovia 1/, 2/ namietali nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi. Dovolanie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ namietajúce vadu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP najvyšší súd odmietol pre nezistený odklon od označeného rozhodnutia a neodôvodnenie tejto časti dovolania prípustnými dôvodmi, a dovolanie žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ namietajúce vadu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

49. V súvislosti s posúdením návrhu žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 CSP, vzhľadom na zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie, najvyšší súd považoval v danom štádiu konania návrh za bezpredmetný, v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 7Cdo/129/2020 alebo 2Cdo/91/2021).

50. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

51. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.